БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 213 (13529)
1971 оной сентябриин 9, четверг

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Сэн 2 мүнгэн

...УДЭЛМЭРИШЭД—...АРЯАШАДТАА

...ажахые бүхы аргаар хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гэһэн зорил... совет арадай — колхозно, совхозно таряашадай, худэлмэришэн ...мэргэжэлтэд, эрдэмтэдэй, совет интеллигенциин хабаадалгатай- ...лэгдэхэ ёһотой гэжэ коммунис партиин Центральна Комитет, ...авительство нэгэнтэ бэшэ заана. Хүдөө ажахын продукт абал... ...дэхэ, үйлэдбэриинь индустриальна аргаар эрхилхэ асуудалда ...гдаһан тогтоолнууд һүүлэй үедэшье баталан абтаа.

...мышленность хадаа хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ сэхэ хабаатай. Тэ... ...таряа хуряалгын, мал ажалай фермэнүүдые оньһожоруулгын ...хэтэй техникэ бэлдэн гаргажа, колхоз, совхозуудые саг үргэл... ...хангажа байха уялгатай. Партиин XXIV съезд энэ асуудал дээрэ тус... ...лэжэ, хүдөө ажахын материально-техническэ үндэһэ һуури бэхи... ...мал ажалай комплекснуудые байгуулха, малай оньһожоруулмал ...дые болон шубуунай томо фабрикануудые бариха шухала гэжэ ...тэмдэглээ.

...аймнай промышленна олон коллективүүд хүдөө ажахын ...ай үнинһөө хойшо хани ёһоной холбоо барисаатай, харилсаа... Тэрэнь улам хүгжэжэ, бэхижэжэ байдаг. Завод, фабрикануудай ...шэд хүдөө тосхонуудта хани ёһоор айлшалжа ошодог, хүдэлмэ... ...гэй һайн һайхан заншалые дамжуулан үгэдэг. Малшад, таряа... ...үүн орохо байрын гэрнүүдые, сүлөөтэй сагаа зохидоор үнгэр... ...ной байшан, клубуудые барихатай хамта ууралаар, халуун ...энэ барилганuудые дулаасуулха түхеэрэлгэ тодхохо, уһа дам... ...сорго татаха, хүдөө ажахын машинануудые заһабарилха онь... ...гдамал мастерской, малай байра бодхохо гэхэ мэтэ барилга... ...ехэ хүдэлмэри хэлсэнэ.

...эришэн анги шефтээ абаһан ажахынуудтаа мал ажалайнь хү... ...лмэри оньһожоруулха талаар аша туһатай ехэ ажал хээ, хэжэ... ...ар. Мүн хүдөө ажахын халуун хаһа сагта шефүүд бодото туһа... ...рээн, үбэлэй түл абалсадаг, хабарай тарилгада хабаадалсадаг, ...а хуряалсадаг.

...фабрикануудай коллективүүд энэ мэтэ ажалаар шефскэ туһа... ...хизаарланагүй, тэрэнээ бүри үргэдхэхэ, аша туһатай болгохо ...ээ. Предприятиингаа арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэ... ...ажахыда хэрэгтэй продукци үйлэдбэрилхэ, колхоз, совхозуудай ...гэхэ болоо. Машина бүтээлгын, металл болбосоруулгын пред... ...д мал ажалай хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулгада хэрэгтэй ту... хүдөө ажахын машинануудай запасной частьнуудые бэлдэжэ ...ом. Олон коллективүүд шефтээ абаһан ажахынуудтаа механи... ...й кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэнь бүри ехэ туһаламжа хүргэ... ...үүд болон ондоо түхеэрэлгэнүүдээр ажахынуудые хангана. ...түхеэрэлгэ, запасной частьнуудые локомотив-вагон ...тын, авиационно, «Электромашина», «Теплоприбор», ...онной механическа, Элхиин авто-заһабарилгын ...бүтээдэг. Жэшээлхэдэ, авиазаводой коллектив шубуу... ...нуудай ажал оньһожоруулха, үйлэдбэриин талмай үргэд... ...олон шубуу үсхэбэрилхэ арга олгохо клеточнэ ба... ...дөө ажахын машинануудай элдэб запасной частьнуудые бэлдэхэ ...бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна.

..., Улаан-Үдын хүдөөгэй, Баргажанай, мүн бусад зарим айма... ...алшад шефүүд тухайгаа магтаалта олон үгэ хэлэдэг, туһалам... ...жэреэр сэгнэдэг юм. «Электромашина», авиационно заводуудай, ...хүдэлмэришэд эдэ аймагуудай ажахынуудта бодото туһаламжа ...«Электромашина» заводойхид Яруунын аймагай «Победа» кол... ...бариин һайн мастерской түхеэржэ үгөө. Техникэ заһабарилгын ...логическа хүдэлмэриие удаа дараалан хэхэдэ таарамжатай зо... ...мастерской соохи түхеэрэлгэнүүд табигдаа. Завод токарна, ...станогуудые, гагнууриин аппарат колхоздо үгэһэн, кран-балка ...юм. Эдэ бүгэдын ашаар техникэ заһабариин зарим ажалай бү... ...дахин дээшэлээ. Мүн ашаа буулгаха, ашаха кран колхоздо үг... ...ой коллектив шефтээ абаһан Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэ... ...колхозой ажалшадтай байгуулһан холбоо барисаагаа улам үргэд... ...ихай.

...иятинуудай зүгһөө хүдөө ажахыда үзүүлдэг туһаламжа ашаг ...он янзын байха ёһотой. Хүдөө ажахые промышленна аргаар ...материально-техническэ үндэһэ һууриинь бэхижүүлхэ хэрэг... ...эришэн ангиин үзүүлхэ туһаламжа үнэхөөрөө сэгнэшэгүй ехэ бай... Хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохын тула науч... ...кэ дэбжэлтэ туйлагдаха зэргэтэй. Энэ зорилго мүн лэ хүдэл... ...ангиин халуун хабаадалгатайгаар бэелүүлэгдэхэ юм. Тэдэнэр ма... ...нүүдтэхи, орооһоной тээгууд дээрэхи, мүн ажал ехэтэй он... ...хүдэлмэри оньһожоруулгада хэрэгтэй түхеэрэлгэ бүтээхэ, наука ...никын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар зохихо ...хэлсэхэ, проектно-техническэ документаци зохёолсохо хэрэгтэнь ...туһаламжа хүргэжэ шадаха юм. Хүдэлмэришэн анги иимэ шэнэ ...таарамаар хүдөө ажахыда үзүүлхэ туһаламжын түсэбые хүдөө... ...мухадтэйгөө зүбшэн хэлсэжэ, табижа байна. Мүн хүдөөдэхи ба... ...дустриальна аргаар эрхилхэ, мал ажалай оньһожоруулагдамал ...дые бариха хэрэгтэ туһалха, материалаар хангаха арга боломжо...

...ууд хүдөө ажахын халуун үе сагай ерэхэдэ, шадал зэргээрээ ту... ...үзүүлдэг ёһо заншалтай гээшэ. Үбһэ, таряа хуряалгын харюу... ...хүдэлмэриин мүнөө зэргэшээд байхада, предприятинуудай олон ...шэд хүдөө гаража, али болохо ехэ ажал дүүргэлсэжэ байна. ...ын промышленна предприятинуудһаа 3000 үлүүтэй хүн колхоз, ...та ошожо, үбһэ, таряа хуряалсана. Тэдэнэй 500 гаран хүниинь ...тор мэргэжэлтэй, трактор, комбайнуудые жолоодон ажаллана. ...д.түмэр замай Улаан-Үдын отделени, прибор бүтээлгын, локо... ...тон заһабарилгын заводуудһаа иланганаа олон хүдэлмэришэд хү... ...ихай. Гадна предприяти бүхэнһөө автомашина, жолоошод хүдөө ...о, овощ, хартаабха, таряа шэрэлсэжэ байна.

...ай яһала ехэ хүсэн гээшэ. Хүдөөгэй ажалшадта туһаламжа ...һайн һайхан эрмэлзэлтэйгээр хүдөө ошоһон хүдэлмэришэд, меха... ...нуудта һаадгүй һайнаар ажаллаха эрхэ байдал хангаха гээшэ ...ханэй хүтэлбэрилэгшэдэй уялга болоно.

...ажахые хүгжөөлгэ хадаа бүхы совет арадай хэрэг мүн. Тиимэ... ...аймнай хүдэлмэришэн анги өөһэдынгөө уялга, зорилго то... ..., энэ хэрэгтэ хабаадалсана. Саашадаа тэдэнэй үзүүлдэг ту... ...бүри аша туһатай, тодорхой һайн болгохо эрилтэ табигдана. ...шэн ангиин энэ эрилтэдэ таарамаар туһаламжаа үргэдхэхэ ...нь дамжаггүй.

ОКТЯБРИИН ХУБИСХАЛАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Мүнөө жэлдэ Мухар-Шэбэрэй колхоз, совхозуудай нэлэнхы полинууд дээрэ орооһото ургамалай үндэр баян ургаса ургуулагдаа. Аймагай ажалшад Зэдын аймагай Ленинэй орденто Борьёогой совхозой таряашад, механизаторнууд болон мэргэжэлтэдэй шэнэ үүсхэлые һайшаан дэмжэхэ зуураа, бии байгаа арга боломжо, нөөсэнүүдээ тооложо үзөөд, юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй ургасын дээжэһээ Эхэ оронойнгоо амбаарта түсэб-захилһаа гадуур 44.800 центнер гэхэ гү, али бүхыдөө нэгэ миллион 247 мянган пүүд шэниисэ адхаха гэжэ шиидэбэд.

Алтан намарай түрүүшын һара — сентябриин эхинһээ түгнынхид таряа хуряалгадаа жэгдэрэн оробо. Энэ үдэрэй байдалаар аймаг дотор 7658 гектарай тарян хадагдажа, 800 гектарай баалнуудһаа 6052 центнер орооһон хуряагдаа. Үдэр бүри ажахынуудта дунда зэргээр амяарлан хуряалгада 221 жатка, 261 подборщик болон 150-яад автомашина хүдэлнэ. Түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, ажал хүдэлмэри Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра», «Коммунизм», «Родина» колхозуудта, «Эрдэм» совхоздо эмхитэйгээр ябуулагдана. Жэшээнь, Социалис Ажалай Герой Е. В. Ивановой хүтэлбэрилдэг Хонхолынхид 5550 гектарһаа ороо-һото ургасаяа бүхыдэнь амяарлан хуряаха гэжэ шиидээд, 27 жаткануудаар үдэр бүри 800 гаран гектар таряа хадана.

Ороoһото ургамалай тогтууритай баян ургаса жэл бүри хуряадаг «Коммунизм» колхозой тракторна бригадануудаар ябахадамнай, ажалай эршын үдэр бүри эршэдэжэ байһаниинь элеэр харагдана. Ажахын тракторна дүрбэн бригадануудта таряа хадаха, сохихо, зөөхэ хүдэлмэри бүтээсэ ехэтэйгээр тааруулагданхай. Хуряалгада элсүүлэгдэһэн 28 комбайн болон автомашина бүлэг бүлэгөөрөө хүдэлгэгдэнэ. Түрүү энэ онол аргые эндэхид республика соогасын түлөө үнгэрэгшэ намарһаа хойшо тэмсэжэ, га бүхэндэ 3 центнер минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаһан, агротехникын заабаряар тарилга хэгдэһэн, ургасын хойноһоо харууһалалга һайнаар ябуулагдаһан байна. Ажалша бэрхэ механизаторнуудай гарта үгтэһэн хүсэтэ техникын хүсөөр, оролдолгын ашаар нёдондонойхидо орходоо гектар бүриһөө 1,5—2 центнер дээгүүр ургаса абтана. Түрүүшын үдэрэй дүнгөөр тоолоходо, га бүриһөө 18 центнер

ТҮГНЭДЭ

ФОТОРЕПОРТАЖ

гоо эгээн түрүүлэн 60-аад онуудта хэрэглэжэ захалһан юм.

Колхоз мүнөө жэлдэ 5206 гектар таряанайнгаа 3930 гектарыень амяарлан хуряахаар хараалаанхай.

— Ургаса саг болзор соонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр, һайн шанартайгаар хуряажа абахын тулада бүхы оньһон техникэ болон хүдэлмэришэн бүхэнөө зүбөөр тааруулан табиха, ажалыень эмхидхэхэ, ударидаха гэжэ правлениин, партийна бюрогой хамтын заседани дээрэ хэлсээ. Нёдондонойимнай алдуу эндүү бидэндэ һургаал боложо үгөө,— гээд, ажахын ахамад агроном Станислав Дмитриевич Унич хөөрэнэ.

Эндэхид бүхы таряагаа хүдэлмэриин 20 үдэрэй туршада сүм хуряажа, 83 мянган центнер ороoһо амбаарлаад, гүрэндөө түсэб-захилһаа гадуур 11000 центнер гэхэ гү, али бүхыдөө 25 мянган центнер шэниисэ худалдаха гэжэ шиидэнхэй. Колхозой механизатор болон таряашад үндэр баян ороoһо таряа, тэрэ тоодо 19,5 центнер шэниисэ хуряаха гэһэн социалис уялга бэелүүлэгдэмээр.

Колхозойнгоо тракторна 2-дохи бригадые хорёод жэлэй туршада таһалгаряагүйгөөр хүтэлбэрилжэ байһан И. И. Бельскиин бригадада ерэхэдэмнай, 7 комбайн хоёр звено боложо таһараад, «Увал» гэжэ газарта шэниисэ хадажа ябаба. Хоолос бүхэндөө 30 гаран тономонууд ороoһотой аржагар шэниисын зузаан баалнууд нэгэ жэгдээр унагаагданхай. Түрүүшын звеное хүтэлбэрилдэг үнинэй комбайнер Ф. Л. Красулинтай уулзажа, ажалай эмхидхэл тухай хөөрэлдэбэбди.

— Звеномнай дүрбэн комбайнһаа бүридэнэ. Хуряажа эхилһээр гурба хоноод байнабди. Үдэшэ болотор эндэхи 254 гектараа дууһаад, хоёрнай Поповой хүндыдэ ошохо юм. Иосиф Калистратович Ефимов бидэ хоёрой комбайн баалнуудые сохин хуряажа захалха. Хадалга баалнуудые сомон хуряалга хоёрой хоорондохи зайе ехэ болгохогүй гэжэ шиидэнхэйбди. Таряагаа түргэн хуряагаад, гүрэнтээ тоосоод байхадаа, колхоздо, бидэндэшье олзотой бшуу, — гэжэ үнинэй комбайнер Федор Лаврентьевич хөөрэнэ.

Зэдын аймай Борьёогой совхозойхидой үүсхэл дэмжэжэ, комбайнер бүхэн 300 гектарһаа бага бэшэ талмайн таряа хадажа, 5000 центнер ороoһо сохин суглуулха гэһэн уялга абаа. Үдэрэймнай даабари хадалгада 20 гектар юм. Зэдынхидэй жэшээгээр хүн бүхэн адагынь 25—27 га хуряаха гэжэ хэлсэгдээ. Манай звено өөһэдынгөө бригадын Василий Петрович Братеньковой хүтэлбэрилдэг звенотой мүрысэнэ гээд нэмээбэ.

Бидэнэй хөөрэлдэһөөр байтар тэрэнэй штурвальщик Г. М. Оленников нэгэ тойроод хүрэжэ ерэбэ. Ф. Л. Красулин комбайнайнгаа ябууд дунда өөрынгөө һуури эзэлээдхибэ.

Федор Лаврентьевич үнинэй механизатор. 1936 онһоо хойшо гэхэ гү, али 35-дахи намарайнгаа таряа хуряажа захалба. Арбан зургаадахи номерой «СК-4» түхэлэй комбайниие 62 онһоо хойшо жолоодоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ 317 гектар хадажа, 2600 центнер таряа суглуулан сохиһон.

Таряа хуряалга дээрэ һайнаар ажаллаха, амарха эрхэ байдал хүсэд байгуулагданхай. Харуулан ойлгууламжын материалнууд, социалис уялганууд стан бүхэндэнь бии. Ажалай түлбэриин гуримшье тааруулагдаад, хүн бүхэндэ ойлгуулагданхай. Хэрбээ комбайнер 300 гектар талмайн таряа хадаад, 5000 центнер ороoһо, суглуулан сохёод байбал, тэрэ 1350 түхэриг салин хүлһэ, 21 центнер ороoһо түлөөһэгүйгөөр абаха болоно.

Тракторна бригада, звено бүхэнэй хоорондо социалис мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Таряа хуряаха, намарай паар хахалха, һолоомоёо суглуулжа һүрилхэ даабаряа саг соонь, һайн шанартайгаар дүүргэжэ, эрхимлэжэ гараһан бригадада колхозой правлениин, партийна бюрогой дамжуулгын улаан туг 200 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдаха. Тиихэдэ бригада соогоо түрүүлжэ гараһан звенодо вымпел 75 түхэриг мүнгэн шантайгаар үгтэхэ юм.

Һүүлэй мэдээгээр, ажахыда 2000 тухай гектарай таряан хадагдаад, тэрэнэй 60 процент суглуулан сохигдоод байна. Комбайнһаа гараһан таряае Улаан-Үдын 1268-дахи автоколонныл 20 машина таһалгаряагүй зөөнэ. Жолоошод И. М. Щербаков, П. Трифонов, А. Фетисов болон бусад бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэд. Ажахын тракторна дүрбэн бригадын поли дээрэһээ үдэр бүри 3000—3500 центнер ороoһон тоогто асарагдажа, гүрэндэ тушаагдахаар хатаагдана, сэбэрлэгдэнэ.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ Г. Я. Ерофеев, комбайнер В. П. Братеньков гэгшэд ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

Б. ЖАМБАЛОВАЙ фото.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГАЙ «Коммунизм» колхозой таряашад эршэтэ халуун ажалаараа үнинэй суурханхай. Энэньшье дэмы бэшэ. Юуб гэхэдэ, Түгнын тала үрэжэл һайнтай дээрэһээ жэл бүри үндэр баян ургаса абтадаг. Юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ мүн лэ һайн ургаса хуряагдажа байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: энэ ажахын залуу механизатор, ВЛКСМ-эй гэшүүн Сергей Гусляков; Забона гэжэ нютагай тарялан дээрэ комбайнай хүнхинөөн таһарнагүй; алтан таряан адхарна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...нүхэд Л. И. Брежнев, М. А. Суслов нүхэр Л. Лонготой уулзаба

...ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. ..., КПСС-эй ЦК-гай ...бюрогой гэшүүн, ...ЦК-гай секретарь ...Суслов Советскэ Со... ...байһан Италиин ...партиин Генеральна секретарь Луиджи Лонготой сентябриин 7-до уулзаа.

КПСС ИКП хоёрой хоорондын хани харилсаанда баримталагдадаг хани барисаанай, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ али али талые һонирхуулдаг тон шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын орлогшо В. В. Загладин хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Луиджи Лонго сентябриин 7-ной үдэшэ Советскэ Союзһаа бусаа.

(ТАСС).

...ГЭЙ Федеральна канцлер В. Брандт, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин бэшэгүүдые абалсаба

...Федеральна канц... Брандт байгша оной ... 3-да СССР-эй ...нүүдэй Соведэй Тү... А. Н. Косыгинда ...эһэн юм. Баруун ...гшаа дүрбэн талын ...тар табигдаһые ...түгшүүрилтэ ...ааруулха шухала ...тэрэ бэшэг соо... ...илна. Германиин ...еска Республи... ...ай хөөрэлдөөнүү... ...тэжэ хэлсээн дотор ...ые амжалтатай... ...элтэ болгохын ту... ...нь дулдыдаха бү... ...ээр федеральна ...ство шиидэнхэй ...э бэшэг доторнь хэ...

...дт Советскэ Сою... ...ые үндэрөөр сэг... ...ССР ФРГ хоёрой ... 1970 оной августын 12-то баталагдаһан договор соо найруулагданхай политика үргэлжэлүүлхэб гэжэ мэдүүлбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгин байгша оной сентябриин 6-да эльгээһэн харюугай бэшэг дотороо иигэжэ тэмдэглээ: Байгша оной сентябриин 3-да гар табигдаһан дүрбэн талын хэлсээн Европодохи шахардуу байдал һуларуулха шухала алхам мүн гэһэн В. Брандтын һанамжые Советскэ правительство бүрин дэмжэнэ. Советскэ Союз Баруун Берлинэй байдал заһаруулан һайжаруулхын, энэ районодо түгшүүрил ба зүришэлдөөнүүдэй гаража болохо ябадал зайсуулха зэргэтэй хэлсээ туйлахын тула зохихо бүхы юумэ хэхэ байха гэжэ бэшэг дотор саашадаа хэлэгдэнэ.

Германиин Демократическа Республикын правительстватай хэгдэхэ хөөрэлдөөнүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ гэжэ ФРГ-гэй правительствын эрмэлзэжэ байһыень Советскэ правительство һайшаана. Федеративна республикатай, Баруун Берлинэй сенадтай үгэеэ ойлголсохо ябадалда хубитаяа оруулхаар бэлэн байһан тухайдаа ГДР-эй правительствын мэдүүлһэниинь элитэ. 1970 оной августын 12-ой договороор эхи табигдаһан, Советскэ Союз Германиин Федеративна Республика хоёрой хоорондохи харилсаае һайжаруулха ехэ хэрэг хоёр ороной арадуудай аша туһада, Европодохи амгалан байдал батадхалгын аша туһада үргэлжэлүүлэгдэхэ гээд найдажа байһанаа А. Н. Косыгин түгэсхэл дотороо элирх... ...лэн мэдүүлбэ.

„ТУ-144“ Софида

СОФИ. (ТАСС). «ТУ-144» гэжэ самолёт бүтээгшэдэй делегаци Болгарида социалис революциин илаһаар 50 жэлэй ойн һайндэртэ хабаадахаяа тэрэ самолёдто һуужа, БКП-гэй ЦК-гай, Болгариин правительствын уряалаар Софи ерэбэ. Делегациие самолёдой ахамад конструктор Алексей Туполев толгойлно.

Энэ самолёт 16 мянган метр дээгүүр, час соо 2200 километр ниидэбэ.

Совет делегациие угтахаяа, абяанһаа түргэн ниидэдэг совет самолёдые харахын тула Болгариин ниислэл хотын олон мянган ажалшад ерээ.

Дубнада уласхоорондын конференци нээгдээ

ДУБНА. (ТАСС). Асари ехэ элшэ хүсэнэй физикэ ба ядрогой бүридэл шэнжэлхэ уласхоорондын IV конференци сентябриин 7-до Дубнада нээгдээ. Энээндэ 30 ороной, тэрэ тоодо Англиин, Бельгиин, Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Индиин, Италиин, Монголой, Канадын, Польшын, Румыниин, СССР-эй, США-гай, ФРГ-гэй, Франциин, Чехословакиин Японой эрдэмтэд хабаадана.

„Луна-18“ гэжэ автомат станци һара шадарай замаар дабшана

ТАСС-ай мэдээсэл

«Луна-18» гэжэ автомат станци энэ оной сентябриин 2-то Һара тээшэ шэглүүлэгдэн ниидхүүлэгдээ гээд мэдээсэгдээ бэлэй. Газар Һара хоёрой хоорондохи замаар дабшаха үедэнь тус станцитай 29 сеанс хэгдэһэн байна. Тэдэнэй үедэ ниидэлгын траекториин параметрнүүд хэмжэгдэн тодорхойлогдоо, оньһон түхеэрэлгэнүүдэй хэр хүдэлжэ байһаниинь шалгагдаа. Һара шадарай дайда хүдар хараалагдаһан саг соогоо станциин оролго хангахын тула сентябриин 4, 6-да ниидэлгын зам залагдаһан байна.

Автомат станци сентябриин 7-до Һарада ойротохо үедөө хадуугдан удааруулагдаад, иимэ параметрнүүдтэйгээр Һарые тойрон ниидэхэ замда оруулагдаа:

— Һарын нюрууһаа дээшээ — 100 километртэ;

— Һарын экватор тушаа замайнь һөөлжэлгэ — 35 градус;

— Һарые тойрон ниидэхэ сагынь — 1 час 59 минута болоно.

Замбуулинай алас холын холбоо бэелүүлхэ центр «Луна-18» гэжэ станцитай тогтуурита радио холбоо хангана.

„ЛУНОХОД-1-нэй“ ХҮДЭЛМЭРИИН ҮДЭР ҮРГЭЛЖЭЛЬӨӨР

ЗАМБУУЛИНАЙ АЛАС ХОЛЫН ХОЛБОО БЭЕЛҮҮЛХЭ ЦЕНТР. (ТАСС). Һара дээрэхи арба нэгэдэхи үдэрэй эхеэр «Луноход-1» гэжэ өөрөө ябадаг аппарат. Бороото далай соо научна шэнжэлгэнүүд хэгдэжэ үргэлжэлһэн байна.

Сентябриин 2-һоо 6 хүрэтэрхи үе соо хэгдэһэн холбооной сеанснуудай үедэ Һарын нюруугай элдэб участогуудай дүрсэ зурагууд буулгагдан абтаа. Тэндэхи рельефэй түхэл шэнжэнүүдые тододхохо зорилгоор луноходой байһан газарнуудһаа зурагууд буулгагдаа.

„Космос—436“ ниидхүүлэгдэбэ

Дэлхэйе тойрон ниидэхэ «Космос-436» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1971 оной сентябриин 7-до Советскэ Союзһаа дэгдээгдээ.

Хэмэл одон дээрэ тодхогдоһон аппаратура һаадгүй хүдэлнэ.

(ТАСС).

ЖЭЛЭЙ ДААБАРИ ДҮҮРГЭГДЭБЭ

Геннадий Сергеевич Усольцевой даадаг бригадын слесарьнүүд электровоз болон тепловоздо хэрэглэгдэдэг олохон детальнуудые эрхим шанартайгаар бүтээдэг юм. Өөрын тамгатайгаар продукци гаргадаг болоһоор үнинэй. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн Ленинград, Москва хотонуудай ажалшадай үүсхэлые халуунаар дэмжээ бэлэй. Тиин жэлэй эхинһээ мүрысөөндэ шармайн орожо, халаан бүриингөө даабари 60—75 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ.

Эдэнэр байгша оной сентябриин 6-да жэлэйнгээ даабари амжалтатайгаар дүүргэһэн тухайгаа, баяр баясхалантайгаар мэдүүлээ. Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй локомотив-хабсаралгын цехэй партийна эхин организаци, профсоюзай комитет түрүүшүүлэй нэрэ солые олоной анхаралда табижа, эдэнэрһээ жэшээ абахыень уряална.

Энэ түрүү бригадын гэшүүд Агууехэ Октябриин 54-дэхи жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха зорилготойгоор шэнэ уялга абаба. Бэрхэ слесарьнүүд Анатолий Воробьев, Анатолий Беляев, Виктор Филатов гэгшэд мүнөө халаан бүриингөө даабари 75—80 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр Октябриин һайндэрые ажалай амжалтануудаар угтажа байһандаа урматайнууд.

В. ИВАНОВ.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ТУҺАЛНА

Модо урадхуулгын Үдын конторын хүдэлмэришэд зунайнгаа хүдэлмэри болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн зорилготойгоор хүдэлжэ байнад. Модо урадхуулгын Дээдэ-Үдын, Худанай участогуудай коллективүүд хоорондоо мүрысэдэг юм.

Худанай участогай хүдэлмэришэд 150 мянган кубометр модо урадхуулха даабаряа болзорһоо нэгэ һараар уридшалан дүүргэв. Виктор Степанов, Иван Сапунов, Михаил Фомицкий, гэгшэдэй даадаг бригадануудай хүдэлмэришэд халаанайнгаа даабари 50—60 процентээр үлүүлэн дүүргэдэг байһан. Трактористнар Гаврил Зимарев, Михаил Пашнин, Николай Гладкий гэгшэд Худан голой эрьеэр үлэһэн 45 мянган кубометр модо шэрэжэ, уһанда оруулаа. Энэ участогай хүдэлмэришэд мүнөө Дээдэ-Үдын участогай модо урадхуулагшадта туһалхаяа ерээ.

Эдэнэр модо урадхуулха даабаряа болзорһоонь холо урид дүүргэжэ, Октябриин 54-дэхи ойн баярые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ шиидэнхэй.

Д. АЮШЕЕВ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ХАМАГ АЖАЛ—ЭНДЭҺЭЭ

Юһэдэхи табан жэлдэ арадайнгаа ажахые улам ехээр хүгжөөхэ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ коммунистнуудые болон оронойнгоо бүхы ажалшадые эдэбхитэйгээр табадуулха зорилго КПСС-эй XXIV съезд партийна организацинуудай урда табяа. Партиингаа хараалһан зорилгонуудые дүүргэлгэдэ партийна эхин организацинууд, илангаяа партийна бүлэгүүд тон шухала үүргэ дүүргэхэ байна.

Манай заводто хамта дээрээ 471 коммунистнуудтай 59 партийна бүлэг эмхидхэгдэнхэй юм. Тэдэнэр сагүргэлжэ өөһэдынгөө партийна суглаа зарлажа, цехэйнгээ гү, али бригадынгаа ажал хүдэлмэридэхи шухала шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлэдэг, тэрэниие зүбөөр шиидхэхэдээнь цехэйнгээ хүтэлбэрилэгшэдтэ туһалдаг заншалтай. Тиимэһээ эдэ бүлэгүүд бүхы партийна организацинингаа ажал ябуулгада горитойхон нүлөө үзүүлдэг дайшалхы түрүү отрядынь байһаар тодоор гэршэлнэ.

Мүнөө үедэ боложо байгаа асари ехэ научно-техническэ хубилалтанууд манай үйлэдбэриие улам нарижуулан һайжаруулжа байна. Энэ үедэ манай заводой партийна организаци бүхэнэй урда табиһан гол зорилгонь эрдэм, техникын шэнэ шэнэ туйлалтануудые, шэнэ, бүри һайн технологи үйлэдбэридээ хэрэглэлгэ болоно бшуу. Энэ талаар манай заводой цех бүхэндэ ухаалан зохёолгын бүлэг болон зохёолгын аэгэшэдэй ба уралан нарижуулгын шэнэ дурадхал, һанамжануудые оруулагдажал байдаг. Энэ һайн ябаһан, үйлэдбэридөөшье туһатай хэрэгые эрхилэлгэдэ партийна бүлэгүүдэй хубита нилээд ехэ юм.

Коммунист М. В. Яковлевай хүтэлбэрилдэг цехэй партийна организацида партийна табан бүлэг эмхидхэгдэнхэй. Эдэ бүлэгүүдые эдэбхитэй коммунистнууд, дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэд В. Л. Игумнов, Г. Н. Волков, Е. И. Кириллова, Б.И. Капнов, И. С. Блинщиков гэгшэд хүтэлбэрилдэг. Эдэ партийна бүлэгүүд коллективэйнгээ хүдэлмэриин түлөөһэе дэшэлүүлхэ, залуу хүдэлмэришэдые мэргэжэлэйнь, ухаан болойнь, мүн соёл болбосоролойнь талаар һургаха, коллектив соогоо ажалай журам һайнаар сахиха хэрэгтэ илангаяа ехэхэн анхарал хандуулдаг. Эндэхи коммунистнууд коллективэйнгээ гэшүүдтэй сагүргэлжэ хөөрэлдэжэ, тэдэнэйнгээ ажалаар, ажабайдалаар ходо һонирхожо байдаг юм. Тэдэнэй һонирхохоор асуудал хомор. Хэн ямараар хүдэлнэб, илангаяа залуушуул ажал дээрээ, гэртээ, ниитын газарнуудта хэр зэргээр бэеэ абажа ябанаб, хэнэй гэртэ ямар ушар тохёолдоод хэзэ мэтэ асуудалнуудаар ходол хөөрэлдэжэ, цехэйнгээ хүдэлмэришэдэй гэр бүлые эрьежэ байдаг заншалтай болонхой. Гадна хүдэлмэришэдэй дунда ажал дээрэнь сагүргэлжэ политинформаци, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүд хэгдэжэ, орон доторнай гү, али хари гүрэнүүдэйшье болохо байһан шэнэ һонинууд дуулгагдадаг. Жэшээнь, КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд болон материалнуудые шудалан үзэжэ байха үедэ коммунистнууд — ажал ба салин хүлһэнэй бюрогой начальник В. И. Игумнов, цехэй начальник Н. Ф. Кашмалкин, таһагай начальник М. В. Яковлев гэгшэд хүдэлмэришэдэй урда олохон лекци уншаһан, хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэһэн байна.

Коллективэйнгээ залуу хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлхэ, ажал хүдэлмэридэнь һэнэтэй партийна нүлөө үзүүлхын түлөө коммунистнууд өөһэдөө үлгэр жэшээ харуулха һэнэтэй байһаниинь элитэ. Энэ талаар тус цехэй коммунистнууд ходо түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг. Жэшээлхэн хэлэбэл, коммунистнууд Г. А. Ефремов, В. В. Артамонов гэгшэд ухаалан зохёолгын бригадада фрезэ, пёрко гэхэ мэтэ зэмсэгүүдые мүлихэ бүтээхэ арга дурадхажа, 7545 түхэригэй алмалта хэһэн байна. Энэ мастер, коммунист А. Шевелевэй бүлэгые мүн лэ дурдамаар. Завод соогоо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ тус бүлэг ходоо үндэр бүтээсэтэ, шанар һайнтай ажаллаһаар шалгардаг.

Коммунист А. Н. Чесноковой хүтэлбэрилдэг цехэй партийна организаци партийна табан бүлэгтэй юм. Эдэ бүлэгүүд заводой онһоон түхэрэлгэнүүдые сагсоонь эһабарилжа, электроэнерги болон үйлэдбэриин материалнуудые алмаха гэһэн цехэйнгээ коллективэй урда табиһан зорилго дүүргэхэдэнь хүдэлмэришэдтэ туһална. Илангаяа Ю. А. Нрутовой хүтэлбэрилдэг партийна бүлэг эдэбхитэйгээр хүдэлдэг юм. Партгруппорг Ю. А. Прутов ямаршье асуудал шиидхэхэдээ, партийна суглаандаа бэлдэхэдээ, ходоодоо коммунистнуудтай зүбшэн хэлсэдэг заншалтай. Тэрээндэ туһатай һайн зүбшэл үгэхэ үнишэй коммунистнууд, дүршэлтэй бэрхэ хүдэлмэришэдые элдэ олон. Нарлэн хэлэбэл, партиин горкомой гэшүүн И. Запрудских, дүршэлтэ коммунистнууд нухэд Бирюков, Соловьев гэгшэд болоно.

Манай партийна бүлэгүүдэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай үшөө олон баримта, жэшээ харуулжа болохоор. Партийна бүлэгүүд заводой партийна бүхы хүдэлмэрэ ябуулхадань һэнэтэй туһалагшань болонхой. Тиимэл хадань тэдэнэй ажал ябуулые үлүү хёрхоор адаглажа, сагдээрэнь туһалжа, залан хүтэлбэрилжэ гэшэ парткомой болон цехэй партийна организациин шухалын шухала үүргэ болоно. Манай заводой партком квартал бүри нэгэ дахин партийна бүлэгэй эмхидхэлшэдые суглуулжа, семинар үнгэргэдэг заншалтай болонхой. Энэ семинар дээрэ заводой хүтэлбэрилэгшэд, партиин, райкомой, горкомой хүдэлмэрилэгшэд партийна-эмхидхэлэй, соёл сурталай хүдэлмэриин мүнөө үеын шэнэ зорилгонуудтай манай коммунистнуудые танилсуулдаг. Мүн партийна бүлэгүүдэймнай хүтэлбэрилэгшэд хоорондоо өөр өөрынгөө дүй дүршэл хален абалсадаг. Жэшээлэн хэлэбэл, партгруппоргнуудай һүүлшын семинар дээрэ КПСС-эй горкомой секретарь Семен Васильевич Ангапов элидхэл хэжэ, мүнөө үеын үзэл сурталай талаар хурсадажа байһан тэмсэл тухай коммунистнуудта хөөрэһэн байна.

Цехүүдэй партбюро партийна бүлэгүүдэй ажал ябуулгада анхаралаа ихээ хандуулдаг.Цехүүдэй партийна бюронууд сагүргэлжэ партгруппоргнуудые суглуулжа, богонихон сургаал хэдэг. Эндэ партийна бүлэгүүдэй бэрхэ туршалганууд бүхы цехэйнгээ, заводойнгоо ажабайдалтай, түйлалтануудтай танилсажа, эндэһээ шэнэ һонинуудые, шэнэ хэрэг хэһэн өөр өөрынгөө бүлэгтэ абаашадаг. Мүн цехэй партийна организациин хамтын суглаан дээрэ нэгэтэ бэшэ партийна бүлэгүүдэй ажал ябуулга тухай асуудал табигдадаг. Тиигэжэ гансахан энэ жэлэй эхиниһээ цех бүхэнэй партийна организациин хамтын суглаанууд дээрэ «Ажалай журам бэхижүүлхэ хэрэгтэ партийна бүлэгэй дүүргэхэ үүргэ» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн. Энээнһээ гадна, цехэй партбюрого, заводой парткомой гэшүүд партийна бүлэгэй эмхидхэлшэд ажал дээрэнь сагүргэлжэ туһаламжа үзүүлжэ байдаг юм.

Манай заводой парткомой, цехүүдэй партбюрогой заседани дээрэ партийна бүлэгүүдэй эмхидхэлшэдэй тоосоон шагнагдадаг заншалтай болонхой. Энэ хадаа партийна бүлэгүүдэй ажал ябуулые ударидаха, тэрэниие элдэб алдуунуудһаа һэргылхэ ба тэдэнэй хүдэлмэриин эдэб дутагдалнуудые сагсоонь усадхахада таарамжатай.

Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багаар парткомой заседани дээрэ заводой барилга-хабсаралгын управлениин партийна организациин секретарь А. С. Масаловай тоосооһоо тэндэ хүндэшэг байдалай тохёолдоһониинь элирбэ. Юуб гэхэдэ, тус управлениин хоёрдохи участогай хүдэлмэришэд түсэбөөр хараалагдаһан барилгала удаарулжа, жэлэй дүүргэлэр ашаглалгада үгэхэ шадахагүй болошоод байгаа бшуу. Заводой партком барилга-хабсаралгын управлениин партбюротой дары түргэн зохихо хэмжээнүүдые хараалжа, урдаа табиһан түсэбөө сүм дүүргэхын түлөө бүхы оролдолгоо гаргахыень коммунистнуудые уряалһан байна. Тус участогай партийна бүлэгэй гэшүүд мүн лэ сугларжа, барилгаа сагсоонь ашаглалгада үгэхын тула лажа хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл дэшэлүүлхэб, коммунистнуудые лажа зүбөөр хубаарилан табихаб гэжэ зүбшөбэ. Тиин тэдэнэр зохистой хэмжээнүүдые хараалжа шадаа. Тэрэнэйнь ашаар барилга уданшегүй дүүрэжэ, шардэлгын, сагаадалгын хүдэлмэри хэгдэжэ, сагсоогоо ашаглалгада үгтөө һэн. Эндэ партийна бүлэгэй эмхидхэлшэ В. М. Демченкин, бүлэгэй бэшэшые 13 гэшүүдэй хүтэлбэрилһэн шадабари эли харагдажа ха юм. Хамагай түрүүндэ хүдэлмэриин эгээл хүндэ газарта коммунистнууд табигдаһан байгаа. Тиин тэдэнэр, жэшээлэн хэлэбэл, коммунистнууд В. И. Ананина, И. Н. Шестаков, А. В. Гырылов болон бусад эршэтэ ажалай үлгэр жэшээ харуулан, хамта ажалладаг нүхэдөө дахуулан хүдэлөө. Наймадахи табан жэлэй дүнгөөр коммунист В. А. Ананина оролдосотой бэрхэ ажалайнгаа түлөө Октябриин Революциин орденоор шагнагдаһан байна.

КПСС-эй XXIV съездын хараалһан зорилгонуудые хүсэндэнь хүргэхэ хүсэмнай хадаа жииргэй хүдэлмэришэн зон болоно гэшэ. Тиимэһээ хүдэлмэришэдэй үзэл бодолойнь талаар хүмүүжүүлжэ, эдэбхи үүсхэл ехэтэй, нэрэ һанал, эрмэлзэлтэй коллектив болгохо гэшэ манай партийна организациин, партийна бүлэгүүдэй шухалын шухала зорилго болоно бшуу. Энэ талаар манай партийна организаци, коммунистнууд бага бэшэ амжалтатай. Партиингаа хараалһан ямаршье түсэбые дүүргэхээр коллективнай байна.

М. УПХОНОВ.

Улаан-Үдын авиационно заводой парткомой секретариин орлогшо.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

«ХАРА АЛТА» МАЛТАГШАД

Гусиноозёрскын шахтоуправлениин нүүрһэ... табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө ехэ эдэбхи... дэлнэ. Эдэнэр байгша оной найма һарын... гадуур 10 мянган тонно нүүрһэ малтажа... хинээ горитой амжалта туйлаһан юм. Һүүлэй... шахтоуправлениин нүүрһэшэд ажалаа онь... лаар ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Нүүрһэ малт... КМ-87 «Д» түхэлэй комбайнууд шахта соо... лээ. Энэ комбайн бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаһ... машинистнууд халаан соогоо 600—700 то... малтана. Шэнэ түхэлэй комбайн жолоодоод 5... тын машинист Г. К. Габдурахманов халаан... 600 тонно хүрэтэр нүүрһэ малтажа, нүхэдэйнг... да хүргэнэ.

Нээмэл аргаар нүүрһэ малтадаг Холбоолм... хайда ажалай түрүүшүүл олон. Экскаваторай... Валерий Ефимович Иванов даабаряа 15—20 п... үлүүлэн дүүргэнэ.

Зурагууд дээрэ: 2/5 шахтын түрүү машин... Габдурахманов. Нээмэл аргаар нүүрһэ малтадаг... жоной уурхайн машинист В. Е. Иванов, тэрээ... лагша Б. Кононенко гэгшэд ажалдаа ерээд б...

Е. ЗАХАРОВА...

Очерк

„ҺАРЬДАГҺАА ЭХИТЭЙ ЮМ САГААН-МОРИН..."

ТАНИГДААГҮЙ, шэнэ нютагта ошоходоо, хүн гэнтэ юумэн бүхэниинь, жэжэ жожоошье һаань, һонирходог ха юм. Харин миниие хөөрэжэ гэһэн хүнтэй аяар тиихэдэ, долоон жэлэй саада тэдэ танилсаһан байна. Захааминай аймагай Сагаан-Морин, Борто нютагууд тиихэдэ «Родина» колхозой мадалда байгаа.

Колхозой түрүүлэгшэ Владимир Жамсуевич Цыренонтэй (мүнөө Сагаанай совхозой директор) хөөрэлдэхэдөө, газетэдэ ябаһан хүн хадаа, ажахын түрүүшүүлээр эхэ эхигүй һонирхогдоо һааб гээ. Хаанашье, ямаршье нютагта түрүү хүнүүдэй олон байдагынь мэдээжэ.

Владимир Жамсуевич намда тиихэдэ хэлэһэн юм:

— Шарлуу Цыбиковтэй танилсахал байгаат.

Шарлуу Цыбиков... Гонзогор хара хүн утаһаг үһээ һагсагад гэтэр дээшэнь эльбэд, шүрбэлиг гараа намда һарбайба.

— Шарлуу...

1.

ПОЭТ НИКОЛАЙ Тихоновай «Хадаһан тухай баллада» гэһэн шүлэг хаха аргагүй һанаанда орооно. Иимэ юрын, ажалша бэрхэ хүнүүд гүрэн турын удха шанартай юумэ бүтээжэ, Эхэ орондоо һү, мяха, тараа, нооһо тушаана бшуу.

...Шарлуу тэрэ үдэр урду дурсугдаг һэн. Һаһаараа мал хараһан хүниие гэнтэ колхозой түрүүлэгшэ дуудаад, иигэжэ хэлэбэ:

— Ши пилорама тодхожо, ажахыдаа хэрэгтэй хёсо татаха, брус, бревно гаргаха болоол хаш.

Шарлуу тэрэ үдэр дааш... Өөрөө һүхэ барижа һайса үзэһэн даб даб. Хэдэн гэршэ барихан байхэ. Гэзэ хүниие хүреэдэхэб гэжэ үе һаһандаашье һанагагүй байһан хаш. Харин дань мүнөө ажалда нэгэтэшье хүдэлжэ үзөөгүйдөө сошон алдаба гэшэ гү, али ябаб?

Сагаан-Морин нютагта нарһан модон ургадаггүй. Шэнэһэн модоной шалдан хатуунь хэндэшье мэдээжэ. Хуша модон—байгаалиин баялиг. Тэрэниие ушагаажа, хёсо болгохогүйш. Нэгэдэхээр, хорюултай, хоёрдохёор, хяра, хадын оройгоор үргэлжэ һэн хушануудые унагаажа даа!..

Пилорама тодхожо, хёсо хүреэдэхэ гэшэшье хүнүүд бэлэн ажалдаа тоолоод, тэрэндэ балайшье анхарал табидаггүй юм. Даабари абаһан Шарлуушье хэдэн олон хоногто носолдожо, шалдан хатуу шэнэһэн модоной хёсо хүреэдэхэ һанаатай болоо һэн...

Табари хүрэмэ һахай улаан шэнэһые хэдэн хүн арай шамай гэжэ хушүүргэлһээр, пилорамын түмэр тэргэхэн дээрэ гаргана.

— Ой, ёхоо сааш! Хара эльгэтэйл ажал байна,—гээд, хэншьеэ һанаа алдаба.

— Хада майлаар хүн адуулжа ябаһандал бэшэ ааб даа,— гэжэ нүгөөдэхинь нэмэбэ.

Үхэр адуулжа ябаһандал бэшэ... Шарлуу юушье дуудагүй, тэрэ саана ошожо һууха зуураа, өөрынгөө ажабайдал тухай һанаад һанаад орхибо.

Шарлуу мүнөө душэ гаража ябана. Арбан зургаа, арбан долоотойһоо эхилжэ колхозой ажал хажа, альгаяа һайса холоогоо. Зэмхэдэ һубай мал хаража арбаад жэлдэ байгаа.

Саг жэлэй ошоо гэшэ яаһан түргэн бэ! Һаял нараһ гүйжэ ябадаг Өлег хүбүүниинь мүнөө занагаар томо болошонхой, һургуулиин һургаалшье һаа, зунай сагта ажахын урда хараха хажуулһан, һүришадай нэгэн болоод байна.

Һаял һэн даа, өөрөөшье Шарлуу залуу ябаа. Леспромхозой модо отололсодог, уһаар модо урадхуулалсадаг бэлэй. Тиихэдэ колхозые шадалаар ахир һэн. Колхозой гэшүүдэй хүзүүн дээрэ ямар олон уялга, даабаринууд ашагладаг һэм?! Хабар, зун, намар... Хабарай тарилга, үбһэ, зэлёнхо хураалга, үбэлжөөндэ болдогшэ... Арай шамай амида абаһаар байтаршни, модо бэлдэхэ тэд һахы һалаг болгохо. Хэды тиибэшье һаань, Шарлуу Цыбиков нүүрэйнь заашье дутангүй, бүри тэдэнһээ ходо түрүүлэн ябадаг бэлэй. Шарабарые илгадаггүй, ажалша бүхэриг байһыень нютагайнь хүн зон һайн лэ мэдэхэ болонхой.

Тиихэдэ, мал харуулхажа Зэмхэдэ байхадань, аймагһаа хэбэртэй, хэдэн хүн ерээд, гүүртын газаа бууба. Тэдэнэй нэгэниинь иигэжэ асууган һэн:

— Энэ буруу туһалтнай тахай нохой бэшэ ха юм. Юундэ энэ сиидэм бурдуүг гүнэ гэшэбтэ?

Шарлуу түрүүшээр гайхантаашье һаа, иигэжэ харюусаба:

— Аарса бозоор, өнө бурдуугаар буруунуудые тэжээхэдэ таргалсатай гэжэ һанадагби.

— Суудкадаа шэтнүүрэйнь нэмэсэ хэды болонаб?

— 800—1000 грамм болоол даа.

Бурдууг гайхаһан хүмнайшье гансата абаагүй боложо, һанаагаа амарангаар саашаа ошоо һэн.

2.

ШАРЛУУ Цыбиков зун бүхэндэ звено эмхидхээд, үбһэ хураалгада һагадаг. Пилорама дээрэ хэжэ юумэн мүнөө дээрэ гүэ. Юуб гэхэдэ, хүреэдэхэ, татаха хёсоёо дуунаа, брус, бревнонуудые өөрөө хүбөө хэбтэнэ.

...Зэмхын нэгэ гүүртэ дээрэ Шарлуу Цыбиковай звено түбхинэнхэй. Олоншье хүн бэшэ даа. Ехэнхинь һургуулиин һургагшад. Табан хүниинь — һургагшад.

Август һарын һүүл. Бороо хура татад гээд байһан аад, һүүлэй үдэрнүүдтэ һарьдагууд дээгүүр унжагар үүлэн хорвойгоороо харанууртдые дайран, хүндэ дуһалнууд һая хурааһан үбһэндэ сохижо эхилбэ.

— Зай, Бата, энэ һүриеэ түргэн дуудаад орхие, — гэжэ Шарлуу нүгөөдэхээ яарууйна.

— Шарлуу ахай, энэмнай бороодо сохоулаад, намартаа, үбэлдөө ужэжэ, буриташахагүй юм гү?—гэжэ Батань.

— Яашаха һэм. Һайн эдэшэһэн ногооншни бага сага шингэшье һаа, яахашьегүй. Түрүүшынхиеэ һүри хажаа байна бэшэдби.

Бороошье түргэдэбэ. Һүри дээрэ гараһан Шарлуу тэрэнээ нюрууха гэжэ тармуур гартаа абаһай. Һүриин хоёр тээ зогсоһон Бальжан Бата хоёр заба сүлөөгүй үбһэ хаяна.

Захаамин нютагтнай ехэл үндэр газар ха юм даа. Туһаар һаяхан сэлмээ байна гэн гэһээш. Униин тоонһон, заахан унжар дүтэлбэ гэжэ һанаһааншни, саадаа гэнтэ хүнгөөр адхарһандал шаааншана. Харин мүнөөшье... Бороогой орожо байгаа, мүндэр гэжэ байна тоборшобо даа.

— Шарлуу ахай! Мүндэргэ тогойгоо хаха сохоулхатнай! Бүүгты! — гэжэ һүхирэдэбэ.

— Яашаха һэм! Түргэн хаягты гэнэм! — гэһэн шарлуун үгэнүүд

3.

САГААН-МОРИН... эхитэй хадын ана түрүү... Нуд голдо шудараан оройһоо урда тээ нэгэ... шутай боложо, эрьежэ... багаһай дайдые сэрэн... жархидаг.

Энэ горхоной эрьеда... биков бүхы наһаа... Һарьдагай хормой... хэ газаргатаа мал... кэ, Борто, Сагаагшан...

Юрын хүнэй тухай... рахадоо, заримдаа... хаж бодол тухай... нэ.

Хадын хүнэй садь... элнүүдтэ ажалнуудаг... маниинь бөөрген, түрган... жэ заримшуулай доо... дуулһан даа, мүнөө... коктой уулзахадаа,... дахин дахин ойлгооб.

— Шарлууһаа бай... ши юу гү? — гэжэ... ябуулжа, аргагүй... үшөө шэнэ нэмэтэ... абабаб.

Ужам налгай... хэһэн гэжэ... дожо ябадагааралаа... ёшүү...

4.

САГААН-МОРИНОЙ... ведэй газаа ниэ... дуун байдаг. «Манай... Бадма Жамбалов (Барьш... 85 онуудай үбһэ Хэнтэ... ла 216 нилограмм... луу үргэжэ асараад,... нээ табиһан юм».

Энэ домогто... һанагдана. Иимэ... гарадай дунда... Тээд үдэр бури... хёсо хюрэдэжэ,... ялҗ абаг хүнүүдэйн... тарнуудаа заахаҳ... һаһаганна, эгэ...

...Үдэшэ орой... гойдо-өдо мүшэд... гаргаар ...

Шарлуу Цыбиков... рөөлоод бусажа... шэе хэжэ ажал ехэ... зэлёнхо хураалган... хёсо хөрэ... рю,—гэжэ һаһ... рие тээшэ нотсөл...

Г. ДАША...

Захаамин.

Совет орон доторнай

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ — НОЯБРИИН ДОЛООНДО

ХАБАРОВСК. Баджал хадын хормойдо оршодог Софийска прийскэһэ Хабаровск хотодо ниимэ радиограмма ерэбэ: «Мүнөөдэр «Юбилейная» гэжэ гидравликын коллектив ерэхэ жэлэй түсэбөөр алта абажа эхилбээ».

Хабаровскэ хизаарай алтанай промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд Агуухэ Октябриин 54 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсобо. Тамардаг 14 фабрикын ба 14 гидравликын горнягууд һайндэрэй хүндэлэлэй вахтада жагсаһан. Тэдэнэр энэ жэлэйнгээ түсэбые ноябриин 7 болотор дүүргэхээр зорихонхой.

Номгон далайһаа Балтика хүрэтэр

ВЛАДИВОСТОК. Эндэхи түмэр замай вокзалай перронһоо һаяхан «Номгон далай» гэжэ поезд барууба. Нэгэ һарын турша соо тэрэ поездын купенүүд Приморинн, Сахалинай, Камчаткын 240 хүнэй гэр болобо. Аяншалгада гарагшад Хабаровск, Эрхүү, Омск болон оронойнь бусад городуудаар ябаха юм.

«Номгон далай» гэжэ поезд В. И. Лениной түрэһэн Ульяновск хотодо тогтохо байна. Маршрудай эсэс Ленинград хотодо энэ поезд дүрбэн сүдхэ соо байха юм. Гэдэргээ бусаха замдаа аяншалагшад Новосибирск, Красноярск хотонуудай ехэ барилгануудтай танилсаха зорилготой.

ДЭЛХЭЙН 21 ГҮРЭНДЭ

АЛАВЕРДИ. (Армениин ССР). Эндэхи зэд-химиин комбинадай коллектив 100 тонно зэдэй купорос эльгээжэ, ЧССР-эй энэ жэлэй захил дүүргэбэ.

Чехословаки хадаа Алавердиин зэдэй купорос абадаг дэлхэйн 21-дэхи гүрэн болоно. Энэ жэлдэ тус предприятиин продукци Болгари, Венгри, Арабуудай Нэгэдэмэл Республика болон дэлхэйн бусад оронуудта эльгээгдэнэ.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР

ШЭТЭ. Катангарска модоной комбинадай доодо складай талмай дээрэ Михаил Якушевскиин бригадын абаһан социалис уялгануудые бэшэжэн хабтагай али тодоор харагдажа байдаг. Тэрээн дээрэнь «Табан жэлэй түсэбые гурбан жэл арбан һара соо дүүргэхэ» гэһэн үгэнүүд уламжад бэшэгдэнхэй. Геннадий Серёгиной хүтэлбэридэг модо ашаглын бригада табан жэлэй түсэбые дүрбэн жэл соо дүүргэхээр зорихонхой.

Эдэ хоёр бригаданууда гэшүүд 1971 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа нэгэ доро дуулгажа мэдээсэбэ. Михаил Якушевскиин бригадын гэшүүд жэлэй дүүргэтэр түсэбһөө гадуур 3 мянган кубометр модо бэлдэхэ гэһэн шэнэ уялга абаа. Тиихэдэ Геннадий Серёгиной бригадынхид түсэбһөө гадуур табан эшелоондо модо ашааха зорихонхой. Тэдэнэр шэнэ уялгаяа дүүргэхын түлөө эршэ түсөөшэгүйгөөр ажаллажа байна.

(ТАСС).

НАРАТА ТАЛЫН УРГАСА

ПЕТРОПАВЛОВСК - КАМЧАТСКИЙ. Областиин город болон тосхонуудай магазинуудта шэнэ ургасын хартаабха ба овощ худалдагдажа эхилээ. Камчатка мүрэнэй эрье шадар оршодог Мильковско совхозно автомашинануудай колоннонууд хартаабха, овощ асарһан байна. Камчатка мүрэнэй голые эндэхи арад зон Нарата тала гэжэ нэрлэдэг юм. Зүг бүхэнһөөнь үндэр хаданууд хүреэлэгдэһэн энэ талада хартаабха болон овощ үргүүлхада таатай эхол байдаг.

Тус совхозой таряашад областиин түбэй ажалшадта мүнөө дээрэ 700 тонно овощ эльгээгээд байна. Областиин бусад ажахынуудай механизаторнууд ургаса хуряажа эхилэнхэй. Энэ жэлдэ хамта дээрээ 3 мянга шахуу гектарай хартаабха хуряагдаха юм.

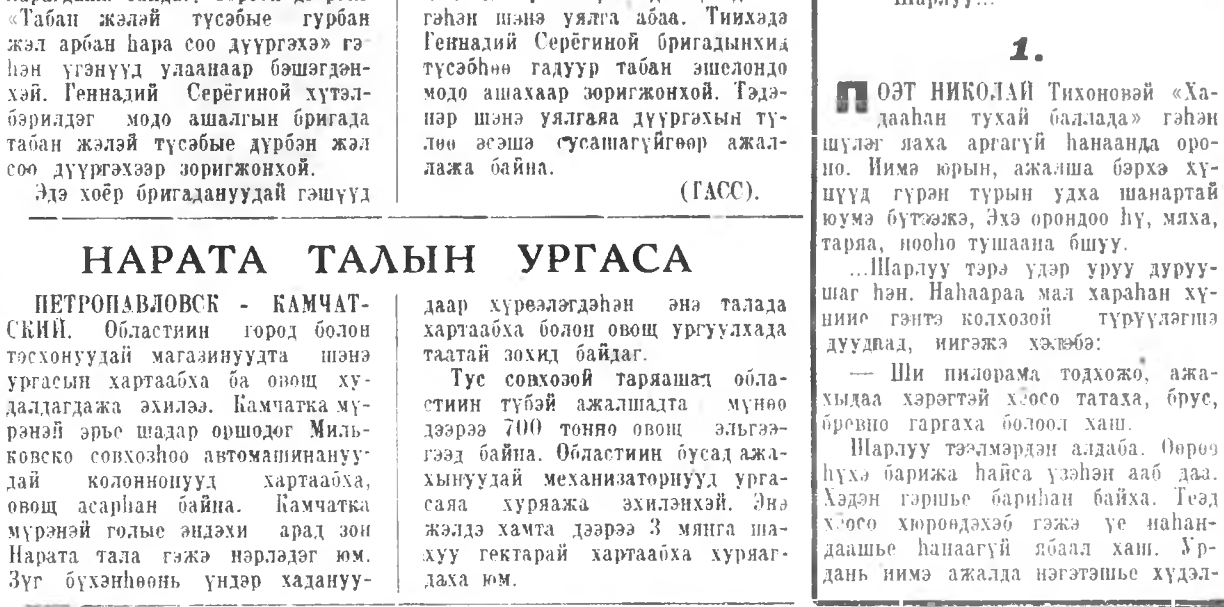

Капролактам үйлэдбэрилһэн гаргаха гурбадахи ээлжээн Новокемеровскэ химическэ комбинадта баригдажа байнхай. Шэнэ комплекс 30 гаран мантан ехэ корпусууд соо байрлаха юм. Капролактам хадаа капрон нэхэхэ гаргаха түүхэй эд болоно. Гадна тэрэ автомобилиин шинэ бүтээлгэдэ, бүд нэхэлгын промышленностьда үргэн нөөр ашаглагдаха байна.

Новокемеровскэ комбинадай химигүүд жэлдээ 50 мянган тонно капролактам үйлэдбэрилжэ, Эхэ орондоо үгэнэ. Гурбадахи ээлжээнэй ашаглалгада тушаагдахада, х-эй эд гаргалга 70—80 мянган тонноддо хүргэгдэхэ. Энэ байгша ондо туйлагдаха юм. Тиихэдэнь Новокемеровскэ комбинат орон доторо капролактам үйлэдбэрилһэн эгээн томо предприяти болоно.

Зураг дээрэ: Новокемеровскэ химическэ комбинат. Капролактам үйлэдбэрилхэ гурбадахи ээлжээнэй барилга хэгдэжэ байна.

АПН-эй фото.

Харюусалгада хабаадуулагдахань

Баргажанай совхозой Читханай отделениин үбһэ хуралгын звеньевой Дмитриев А. З. үдэшэ бүри тэртээ ошоходоо сабшаһан үбһэнөө абаашадаг байһан. Тиигэжэ 8 центнер хамтын үбһэ зөөгөө. Тэрэнэй жэшээгээр звеногойнь гэшүүд Богатых Н. К., Фёдоров Н. Ф., Кожевин П. С., Беляев К. А. гэгшэд хамта дээрээ 41 центнер үбһэ зөөһэн байна. Гадна тэрэ звеногойнь совхозой сабшаһан дээрэһээ 120 центнер үбһэ өөһэдтөө һүрилжэ абаа. Звеньевой Дмитриев А. З. даалгагдаһан газар ондоо хүнүүдтэ үбһэ сабшуулһан байгаа.

Совхозой газар дээрэһээ хулуу ...шаһанайнгаа түлөө Дмитриев А. З. ...рюусалгада хабаадуулагдаха болоо.

Тэрэ совхозой газар дээрэһээ оорын... үбһэ сабшаһан Джанаумин Н. Н. гэгшын... дай сүүдтэ үгтэһэн байна.

Баргажанай аймагай ...

РЕСПУБЛИКЫН ЗАЛУУ УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ КОНФЕРЕНЦИИЕ УГТУУЛАН

ЕХЭ ХӨӨРЭЛДӨӨНЭЙ ЭХИЛХЫН УРДА...

...ГША ОНОЙ октябриин 20-...э манай Буряадай залуу уран ...шодой 7-дохи конференци зар-...

...hүүлдэхэдэ үнгэргэгдэhэн ...эй конференци hанагдана. ...э наймадахи класста hура-...түрүүшынхээ шүлэгэй охиндо ...дэй дайруулаад, «Буряад үнэн» ...удэр бүхэндэ нюуса найда-...гаар («Минии шүлэг гараа-... аа гү?») нээжэ харадаг — ...hандаа ябаа hэм. Тэрэ кон-...дэ анхан шүлэгөө, түрүүшын-...ссказ асаржа ерэhэн нүхэдэй ...мүнөө үргэн уншагшадта ...э болонхой. Барадий Мунго-

...нов, Дамба Жалсараев, Чимит-Рыг-...Намжилов, Цыдэнжаб Жимбиев ...бусадай нэрэнүүд тиихэдэ ...теностожо эхилээ бэлэй.

...үедэ мэдээжэ болоhон бу-...хёолшод заатагүй али нэгэ: ...гурбадахи гү, дүрбэдэхи, ...зургаадахи гү — конфе-...дээрэ нэрлэгдэжэ, аха нүхэ-...шаалда хүртэжэ, саашанхи ...юрөөл абажа гараhан бай-...

...жэлэй саана манай рес-...ын залуу уран зохёолшодой ...конференци үнгэргэгдэhэн ...поэдүүд Владимир Пето-...Анатолий Щитов хоёрой номууд ...hайшаагдажа, эдэ нүхэд-...СССР-эй Уран зохёолшодой хол-...гэшүүдтэ зууршалагдаа hэн. ...удаа прозаик Шираб-Сэнгэ ...поэт Мэлс Самбуев хоёр ...Уран зохёолшодой холбоо-...нууд болоо.

...Буряадай Уран зохёолшодой хол-...залуушуулда туhалха талаар ...анхаралаа табижа ...гэбэл: дүрбэ-табан жэл бо-...заатагүй нэгэ конференци зар-..., правлениингээ дэргэдэ залуу ...дэбтэрнүүдые зүбшэн хэлсэжэ үзэдэг, аймагуудта ошожо, секретариат үнгэргэдэг байна. Хоридо, Түнхэндэ үнгэргэгдэhэн секретариадай зүблөөнүүдэй хэды зэргэ туhатай байhые хабаадаhан зониинь гэршэлдэг. Тиихэдэ Буряадай хэблэлээр гараhан залуу нүхэдэй олон тоото номууд заатагүй уран зохёолшодой холбоондо харагдаhан гү, али «Байгал» журналда толилогдоhон байдагынь бултанда мэдээжэ.

hүүлэй үедэ ном хэблүүлhэн нүхэд яhала олон болошоо. Тэдэнэй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүд үшөө болоогүй ябана. Теэд тэдэнэй номууд, зохёолнууд тухай дэлгэрэнгы рецензи, шэнжэлэл газетэдэшье, журналдашье ехэл үсөөн гарана гэжэ хэлэмээр ха.

Гурба-дүрбэн номтой болошоhон нүхэднай өөhэдынгөө зохёолнуудта шүүмжэлэгшэдэй, уншагшадай зүгhөө ямаршье сэгнэлтэ абангүй, заримдаа хэр юумэ бэшэhэнээ ойлгонгүй ябана ха юм. Илангаа эндэ литературовед, шүүмжэлэгшэдые сэхэ хургаараа заажа хэлэхэ хэрэгтэй.

«Байгал» журналай редакци залуушуулай зохёолнуудые зүбшэн хэлсэдэг hайн заншалтай болонхой. Тэндэ эдир бэшэгшэдэй шүлэг, рассказ, туужануудшье зүбшэгдэжэ, залуу авторта тон туhатай үгэнүүд, юрөөлнүүд, шүүмжэлэлшье хэлэгдэдэг гэжэ hанамаар.

Бэлигтэй хүбүүд, басагад манайда олон гэжэ дабтая. Гансал зургаадахи конференци дээрэ хэдэн хүн Уран зохёолшодой холбооной гэшүүндэ зууршалагдаhан hаа, мүнөөшье ээлжээгээ хүлеэжэ байhан хүнүүд яhала бии даа.

Тиигээд шүлэгтэшье, прозодошье, драматургидашье тэгшэ орожо, шадал хүсэеэ, уран бэлигээ туршаhан хүнүүд бии гээшэ ааб даа. Энэ талаар Цырен-Дондок Хамаевые абая. Энэ хүмнай пилээд олон ном хэблүүлэнхэй. 1960 ондо Буряадай номой хэблэлээр гараhан «Далижаhан дальбараанууд» гэжэ туужань магтаалда хүртөө hэн. Нүхэр Хамаев шүлэг, поэмэ бэшэдэг. Теэд мүнөө болотороо шүлэгэй ном хэблүүлээгүй байhаниинь харамтай. hүүлэй hүүлдэ поэт гү, али прозаик байhыень уншагшадай ойлгожо, мэдэжэ абахань хүшэр болоно бшуу.

Уран зохёолшо Доржо Эрдынеевэй «Түбэргөөнэй ашанар» гэhэн ном Москвагай «Советский писатель» хэблэлээр хэблэгдэжэ hаяхан гараба.

Тиихэдэ Ким Балковай туужа Новосибирск хотын хэблэлээр гарахань. Даша-Дэмбэрэл Дугаровай «Хара булган» гэжэ туужа «Молодая гвардия» хэблэлдэ бэлдэгдэжэ байнхай. Залуу поэт Мэлс Самбуевай суглуулбари «Современник» хэблэлдэ үгтэнхэй.

Энэ юу гэршэлнэб гэхэдэ, манай залуу уран зохёолшод үе сагтаяа тэгшэ алхалан, арад зонойнгоо баатарлиг ажалые магтан дуулажа, совет хүнэй түхэл шэнжэ, тэрэнэй бодол hанаан, сэдьхэл зүрхэнэй хүсэл, дэлисые харуулхые оролдоно бшуу.

Литературна нэгэдэлнүүд тухай богонихоноор хэлэжэрхие. Бүри хэдэн жэлэй саана Хориин аймагай «Шэнэ Үдэ» газетын дэргэдэ литературна нэгэдэл бии юм hэн. hүүлэй үедэ тэрээн тухай дуулдахала болишоо. Харин тиихэдэ Түнхэнэй аймагай «Саян» газетын дэргэдэ эмхидхэгдэhэн литературна нэгэдэлэй гэшүүдэй зохёолнууд гансашье аймагай бэшэ, республиканска газетэ, журналнуудта толилогдоно. Энэнь hайшаалтай. Залуу поэт Л. Тапхаев нэгэдэлэй хүдэлмэриие яhала hайнаар хүтэлбэрилнэ гээшэ ха. Тэдэнэр имагтал Түнхэн нютагта бэшэ, Ахын аймагаар ябажа, уулзалгануудые үнгэргөө.

Улаан-Үдэдэ, Буряадай Уран зохёолшодой холбооной дэргэдэ литературна нэгэдэл эмхидхэгдээд, олохон жэлэй туршада хүдэлбэ. Хотын залуу бэшээшэд эндэ сугларжа, зохёолнуудаа зүбшэн хэлсэдэг, ехэ хөөрэлдөө хэдэг байна. «Өөрынгөө шүүhэн соо болбосоржо» ябанхаар, бэшээшэ нүхэдэйнгөө зүбшэл заабари, шүүмжэлэл шагнахада, аргагүй ехэ ашатай, туhатай байдаг бэшэ гү?

Аймагай газетэнүүдэй, дунда hургуулинуудай дэргэдэ литературна нэгэдэлнүүд эмхидхэгдээд, эдир бэшэгшэдые хамтаруулжа, эхилжэ ябаhан бэлиг-булагыень зүбөөр «урадхуулжа» байхада ямар hайн бэ даа! Энээн тухай бидэнэр энэ конференциин урда тээ газетын, журналай хуудаhануудта hанамжа дурадхалнуудаа бэшэжэ, радио болон телевиденеэршье уулзалга хэжэ, залуушуулай зохёол, шэнэ хүсэн, шэнэ халаан тухай болохо ехэ хөөрэлдөөндэ эртээнhээ бэлдэхэ зэргэтэйбди.

Энэ зундаа Москвада үнгэрhэн СССР-эй уран зохёолшодой табадахи съезд дээрэ уран зохёолой шанарые дээшэлүүлхэ тухай hонирхолтойшье, зүбшье хөөрэлдөөн болоо. Съездын дүүрэhэнэй удаа «Литературна газетэдэ» шүлэгүүд тухай хэдэ хэдэн статьянууд хэблэгдэжэ, үргэн уншагшадай анхарал ээлээ. Шүлэгүүд тухай тэндэ иигэжэ хэлэгдэнэ. Мүнөө сагта шүлэг бэшэжэ шадахагүй хүн үгы болонхой шахуу, хуу бүлтадаа «муу» бэшэ, харин «дундуур» гү, али «дундаhаа дээшэшье» шадабаритайгаар шүлэг холбоод хэблэдэг болонхой. Ушар иимэhээ шүлэгэй шанарта эрилтэсэ улам үргэдхэхэ, толгой hүүл хоёрыень холбоол хадаа шүлэг гээшэ гэдэг ябадалые буруушааха. «Литературна газетын» эхилhэн энэ хөөрэлдөөн манай конференци дээрэ үргэлжэлүүлэгдэхэ бээзэ гэжэ найдагдана. Манайшье дунда шүлэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандаhан ушарнууд гарахаяа ядадаггүй. hүүл холбонгүйгөөр, ганса толгой холбоод бэшэдэгнай зарим нэгэндэ «залхуутай» болежо, толгойшье холбохоёо зүрхэ алдадаг улад бии болохоёо ядадаггүй. Тиихэдэ шүлэгэй хүгжэм тухай анхаралаа мүн лэ табингүй гарашахаяа hанагдадаг. Энээн тухай тоб байса хөөрэлдэхэ, үгэеэ ойлголсохо шухала.

Прозоор бэшэдэг зомнай олошороо гэжэ хүхидэгбди. Энэмнай зүйтэй. Юун бэ гэхэдэ, дүшөөд-табяад онуудта залуу бэшэгшэд ехэнхидээ шүлэг зохёодог, харин рассказ, туужа, роман асараад орожо ерэдэгүүд хургаар тоотой,— иимэ байгаа hэмнай даа. Мүнөө ехэнхидээ хүнүүд прозоор эхилдэг болоо. Энэ нээрээшье hайшаалтай. Зүгөөр нэгэ иимэ юумэн тухай хэлэхэ зэргэтэйбди. Хүсэдөөр рассказшье бэшэжэ туршаагүй аад, гэнтэ романда «аhашахада», тиимэ бэлэн байдаг ха гү? Али абаhаар роман бэшэхэдэнь, энэ хүбхэгэр зузаан зохёолойнь шанар «дундуурай» болошохоёо hанана гү?

Залуу уран зохёолшоднай ажабайдалай гүнзэгы сооhоо шэнэ хүгжэм, шэнэ бодол асаран орожо ерэхэ ёhотой. Энэ талаараа залуушуулай оруулhан хубита али зэргэ байнаб гэжэ хөөрэлдэхэ ёhотойбди. Шамhаа урид хэзээ үни хэлэгдэhэн юумые минин лэ дабтаад hалаха болоо hаа, хэды гашуудалтай гээшэб! Бүргэд хурса нюдөөр мүнөө сагайнгаа түхэл шэнжэ хаража, баатар арадайнгаа байдалые булад гууряар мүнхэлэн бэшэхэ гэhэн эрилтэ анха түрүүн залуу бэлигтэндэ табигдаха ёhотой.

Болохоёо байhан долоодохи конференциин урда тээ залуу бэшэгшэдэйнгээ тоое, тэдэнэйнгээ бэшэhэн номуудые хаража үзэбэбди. Буряад, ород хэлэн дээрэ бэшэжэ эхилhэн, номуудаа гаргаhан нүхэднай яhала олон байба. Хэблэгдэhэн номууд соо бэлигтэй, хурса номуудшье бии. Иигээд ерэхэдээ, 7-дохи конференцимнай манай буряад литературын саашанхи хүгжэлтэдэ шэнэ хүсэтэй түлхисэ болоно үгэхэ бээзэ гэжэ батаар найдагдана.

Н. ДАМДИНОВ,
поэт.

АМЖАЛТЫН ШУХАЛА НҮХЭСЭЛ

КПСС-эй XXIV съездын түүхэ... шиидхэбэринүүдые ажалшадта ...ойлгуулха гэhэн пар-... заабарие бэелүүлэн, манай аймагай «Знание» бүлгэмэй гэшүүд бүхы хүсэ шадалаа элсүүллээ. Аймаг доторнай «Знание» бүлгэмэй эхин 21 организаци тоологдоно. Тэдэнэй дундаhаа Онинооборск тосхоной эхин организаци ажал ябуулгаараа онсо ...гарна.

Онинооборскын 8 жэлэй hургуулиин багша Г. Г. Кучумовагай хүтэлбэрилдэг «Знание» бүлгэмэй гэшүүд КПСС-эй XXIV съездые угтуулан, хүдөөгэй ажалшадые ниитэ-политическэ, соёл культурын талаар хангалтые hайжаруулха гэhэн уряа-үүсхэл гаргажа, бүхы республика дотороо мэдээжэ болоhон байха. Тиигэжэ тэд 1970 ондо 330 лекци уншаа. Тус бүлгэмэйхид ажалаа наринаар түсэблэдэг, соёл культурын бусад эмхи зургаануудтай нягта холбоотойгоор ажалладаг, холын отара болон фермэнүүдтэ ябажа байдаг юм. Тиихэдээ тэрэ түсэбынь ганса малшадта эльгээгдэнэ. Тиимэ болохолоороо, фермэ, отарануудта ажаhуугшад агитбригадын аян замай маршрудые урид мэдэнхэй байдаг шуу.

Тэрэшэлэн Дээдэ-Тайлсын совхозой «Знание» бүлгэмэй эхин организациин ажал хүдэлмэриие тэндэхи hургуулиин директор Галина Афанасьевна Спиридонова эрхим hайнаар эмхидхэжэ шадаа. ...юуб гэхэдэ, Дээдэ-Тайлсын үзэд сурталай хүдэлмэрилэгшэд Онинооборск тосхоной бүридхэмэл (комплексно) хангалтын түсэбүүдые саг дарыдаа дэмжэжэ, ойлгууламжын хүдэлмэридөө хэрэглээ.

Манай аймагай «Знание» бүлгэмэй гэшүүд КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые хүн зондо тайлбарилан ойлгуулха талаар ехэ юумэ хэhэн байна. Съездын материалнуудай гол асуудалнуудаар олон лекци уншагдана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ шухала хэрэгтэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, партийна организациин секретарьнар, багшанар, городhоо уригдаhан лекторнүүдшье хабаадуулагдаа.

Партиин райкомой дэргэдэ лекторнүүдэй секци эмхидхэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, уласхоорондын асуудал эрхилдэг секциие Хориин дунда hургуулиин директор В.А. Степанов хүтэлбэрилнэ. Тэрэ секцидэ 10 гаран лектор хамтардаг. Тэдэнэр долоон хоног соо нэгэ дахин сугларжа, уласхоорондын шухала асуудалнуудаар хөөрэлдөө хэдэг, лекторнүүдтэ нэмэлтэ литература дурадхадаг юм. Иимэрхүү бэлэдхэлтэйгээр улад зоной урда лекци уншаха гээшэ пилээд ехэ ашаг үрэтэй гэжэ манай дүй дүршэл гэршэлнэ. Гадна хүдөө ажахын, медицинскэ, научно-атеистическэ, сэрэгэй-патриотическа, эрдэмэй, ниитэ политическэ, педагогическа асуудалай секцинүүд бии юм. Эдэ секцинүүдые даагшаар бэлэдхэл hайнтай, харюусалгата нүхэд томилогдодог.

Лектор бүхэнэй хүдэлмэриие республикын, аймагай, ажахын амжалтануудтай танилсуулхын тула «Съездhээ съезд хүрэтэр», «Аймагай ажахынуудай амжалтанууд» гэхэ мэтээр гаршаглагдаhан мэдээнүүд «Знание» бүлгэмэй бүхы эхин организацинуудта hара бүри эльгээгдэжэ байдаг. Эдэ мэдээнүүднай лекторэй хүдэлмэридэ горитойхон туhа нэмэри болоно үгэдэг.

Аймаг доторнай дүй дүршэлтэй лекторнүүд олон. Хориин дунда hургуулиин директор В. А. Степанов, тус hургуулиин багша С. Р. Очиров, аймагай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо М. Ц. Гармаев, КПСС-эй райкомой инструктор Г. Б. Дагбаев, милициин таhагай үхибүүдэй комнатые даагша В. Н. Степанов, багша С. Н. Жамсаранов болон бусад тэдэнэй тоодо оролсоно.

Хориин дунда hургуулиин физикын багша, лектор С. Н. Жамсарановые онсо тэмдэглэмээр. Замбуулинай дайда, түбинүүд, замбуулинай онгосонууд, тэдэнэй нажа ниидэдэг тухай үhан буряад хэлэн дээрэ лекци шагнаха дуратайшуул ехэ олон байдаг. Нүхэр Жамсаранов олон ажахынуудта ошожо, энэ темээр лекцинүүдые уншаха үедөө диафильм, кино, харуулан ойлгуулха бусад хэрэгсэл үргэнөөр хэрэглэдэг юм. Зүгөөр буряад хэлэн дээрэ лекци уншагшаднай үшөөл үсөөн гэжэ тэмдэглэхээр байна. Аймагай «Знание» бүлгэмэй бүхы эхин организацинуудта КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые улад зондо тайлбарилан ойлгуулха талаар лекторинууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэ лекторнүүдэй ажал хүдэлмэриие саг үргэлжэ хинадаг, методическа болон бусадшье туhаламжа үзүүлжэ байдагбди. Тэрэшэлэн аймагай түб — Хоринскдо кинолектори байгуулагданхай. Энэ кинолекториин хүсөөр үнгэрэгшэ табан жэлэй даабаринуудые ямараар дүүргэhэн тухай, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө совет арадай тэмсэлые олониитэдэ харуулха энэ шухала арга нүхэсэлые үргэнөөр хэрэглэнэбди.

Тематическа үдэшэ, партиин, дайнай, ажалай ветерануудтай уулзалга, үгэ булялдаата хөөрэлдөөнүүд болон бусадшье хэмжээ ябуулганууд манай ажал ябуулгада хэрэглэгдэнэ.

Манай аймагай лекторнүүдэй ажал хүдэлмэри ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлхэ, тэдэнэй коммунис байгуулалтада түйлаhан амжалтые арьбадхаха хэрэгтэ туhалха байhаниинь дамжаггүй.

Н. ГАРМАЕВА,
Хориин аймагай «Знание» бүлгэмэй харюусалгата секретарь.

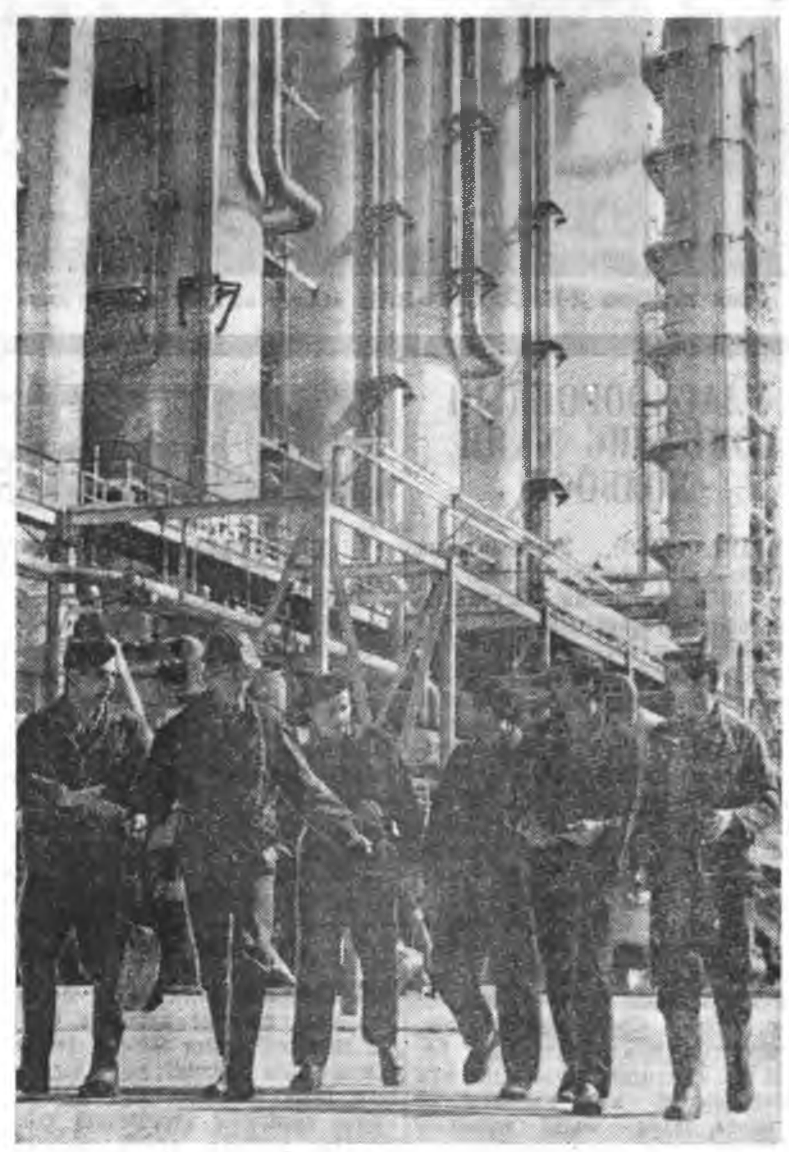

ТАТАРАЙ АССР. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатай бэелүүлхын түлөө мүрысөөндэ оролсоhон Нижнекамска нефтехимиин комбинадай коллектив изопреновэ каучук гаргаха цехые болзорhоонь урид ашаглалгада оруулхаар зоригжонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу инженер Анатолий Рубцовой хүтэлбэрилдэг түрүү халаанай гэшүүд.

ТАСС-ай фотохронико.

Россин эгэшэ дүү республиканууд

ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэнэ

ОЛОНИИТЫН АНХАРАЛ

Чувашай арад зон үхибүүдтэ тон ехэ анхарал хандуулна. Үнгэрөөшэ табан жэлэй туршада колхоз, совхоз ба предприятинууд 50 мянган үхибүүнэй hураха 300-гаад hургуулиин шэнэ байшан бариhан байна. hургуулинуудай барилгада hурагшадай түрэлхид эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Аликовско районой «Правда» колхоздо hургуулиин байшангай барилга дээрэ үхибүүдэй аба эжынэр, аханар эгэшэнэр шулуушан ба бетонщигуудаар, штукатур ба хабсаргагшаар, модошо дархан ба шэрдэгшээр ажаллаhан байна. Тиигэжэ гоё hайхан байшан бодхоогоо. 480 үхибүүнэй hууритай энэ hургуулида элдэб янзын кабинедүүд, актова ба спортын зал, hаруул классууд бии. Колхозой барилгашад hуралсалай шэнэ жэлэй эхиндэ hургуулияа үхибүүдтээ бэлэглэбэ.

Республикын ниислэл Чебоксара хотын шэнэ райондо 1000 үхибүүнэй hууритай каркас-панелеэр баригдаhан түрүүшын hургуули ашаглалгада оруулагдаа. Тиимэ hургуулинууд үшөө олоор баригдахаар хараалагдана.

Чебоксара.

ГОРОДОЙХИД ХУРЯАЛГАДА ХАБААДАНА

Тувын республикын ниислэл хотын зуугаад механизатор колхоз, совхозуудай таряа хуряалгада хабаадалсана. Кызылэй промышленна предприяти, транспорт ба барилгын эмхинүүд город шадарай совхозуудта оньhожоруулагдамал отрядуудые эльгээгээ. КПСС-эй обкомой hайшааhан энэ үүсхэл республикын город болон тосхонуудта дэмжэгдэжэ, предприяти бүхэндэ тиимэ отрядууд эмхидхэгдэhэн, хүдөө нютагуудта шэнэ техникэ эльгээгдэhэн байха юм.

Транспортын эмхи зургаанууд хүдөөгэй таряашадта ехэ туhаламжа хүргэнэ. Ороохо таряа зөөхөөр түхеэрэгдэhэн 700 автомашина «комбайн — тоог—элеватор» гэhэн маршрут дээрэ hубарилдана.

Юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын ургаса хуряалгые амжалтатай дүүргэхэ хэрэгтэ 10 мянга шахуу городой ажалшад хабаадалсана.

Кызыл.

УДМУРТЫН ГРАММАТИКЫН 125 ЖЭЛ

Удмуртын түүхэ, экономико, хэлэ ба литературын научно-шэнжэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэд түрэл хэлэнэйнгээ түрүүшын хэблэл тушаа hонирхолтой баян материал суглуулба. Эстониин мэдээжэ финноугровед, Россин Наукануудай академиин гэшүүн байhан Ф. И. Видеманэй бэшэhэн вотяцка хэлэнэй (революциhаа урид удмурт арадые вотягууд гэжэ нэрлэдэг байhан) грамматика институдай жасын сэгнэшэгүй ехэ баялиг болоно. Тэрэ грамматика хадаа Таллин хотодо 1851 ондо хэблэгдэhэн байгаа.

Архивай документнүүд сооhоо hонирхолтой зүйл олдоо. Грамматикаяа хэблэлдэ тушаахынгаа урда тээ автор гар бэшэлгэеэ Петербургын Наукануудай академидэ конкурсдо эльгээhэн байгаа ха. Тэндэ тэрэнь Демидовскэ шангаар тэмдэглэгдэhэн байгаа. Теэд гэдэргээ бусаагдаха замдаа гар бэшэлгэнь үгы болошоhон гэхэ. Тиимэhээ Ф. И. Видеман грамматикаяа шэнээр бэшэхэ баатай болоо. Тиигэжэ нилээд удааруулагдаад, грамматикынь ном хараалагдаhан сагhаань хожом хэблэгдэhэн байгаа. Конкурсын комиссиин ба цензурын тусхай тэмдэгтэй грамматикын түрүүшын гар бэшэлгэ зуугаад жэлэй үнгэрhэн хойно Эстонидо олдоод, мүнөө республикын Наукануудай академиин Таллинай түүхын музейдэ хадагалаатай байдаг юм.

Ижевск.

«АМТАТАЙ» МАРШРУДУУД

Хойто-Осетидэ яблока, груша, помидор, үрэгсэ хуряалга түлэг ябажа байна. Мүнөө шэнэ ургасын амтатай эдеэн заводуудта болбосоруулагдажа захалаа.

Москва ба Ленинградта, Ураал ба Алтайн промышленна районуудта «Ир» гэжэ эдеэ хоолой үйлэдбэриин нэгэдэлэй предприятинуудhаа фруктын шүүhэ ба овощёор хэгдэhэн консервэ ашаhан 150 вагон эльгээгдэбэ. Черменскэ, Ардонско, Эльхотовско консервын заводуудhаа Сибириин городуудта 200 мянган баанха джем ба повидла, компот ба томадай шүүhэн эльгээгдээ.

Орджоникидзе.

ГАЛАЙ АЮУЛ САРАГША — БҮЛЫН МЭРГЭЖЭЛ

Чеченцүүд ба ингушедүүдэй олохон бүлын залуу үетэн аха нүхэдэйнгөө мэргэжэл дамжан абадаг заншалтай юм. Врач, багша, агроном, зоотехник ба механизатор угсаатан бии. Дүрбэн аха дүүнэр Алемхановтан галай аюул саргашад болонхой.

Анха түрүүн эгээл аха Абдулань иимэ мэргэжэл шэлэhэн байна. Жиирэй хүдэлмэришэн байгаад, удаань Львовой пожарно-техническэ училищи дүүргэhэн юм. Химкомбинадай галай аюул сараха таhагай начальнигай орлогшоор ажаллажа байгаад, СССР-эй МВД-гэй дээдэ hургуулида заочноор hуралсаа. «Галай аюул сараха техникын инженер» гэhэн мэргэжэлтэйгээр тэрэнэй hаяхан диплом хамгаалхада, хани нүхэдынь халуунаар амаршалба.

Аха Абдулагайнгаа замые тэрэнэй дүүнэр Нуха Дауд хоёр баhал шэлэhэн байна. Ондо ондоо сагта хоюулаа тэрэл Львовой училищи дүүргээ. Эгээ бага дүүнь Харон мүнөө профессионально-техническэ училищида hуралсана. Теэд галай аюул сараха инженер болохо хүсэлэнтэй.

Грозный.

...Сыбык Жамбиевна Мандреева Улаан-Үдын нефтебазын автомашинуудые түлишөөр хангадаг ...станцида ажаллажа эхилээр табан жэл болоо. Гэхэдэ энэ хугасаа соо тэрэ ажалай пилээд дүй дүршэлтэй болонхой. Мүнөө үедэ машинын баагуудта бензин юулэжэ үгэдэг ...оньhон түхеэрэлгэ түгэс шудалаад, ядамаггүй hайнаар ажаллажа байна.

Шадамар бэрхээр, саг ...машинануудта бензин үгэдэг тула тэдэнэрые нэгэшье hаатуулжа, удаан барижа байдаггүй. Мүн жолоошодые хани халуунаар угтан абажа үдэшэдэг. Иигэжэ Сыбык Жамбиевна ажалша бэрхэ байhанайнгаа түлөө коммунис ажалай ударнигай үндэр нэрэ зэргэтэй болоhон, мүнгэн шанда, Хүндэлэлэй грамотада нэгэнтэ бэшэ хүртэhэн байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Ж. Мандреева ажалдаа.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ХЭДЭН ҮДЭРӨӨР УРИД

ХОРИ

Хандагатайн леспромхоздо «КК-20» маркын кабель-кран тодхохо ажал августын 3-да эхилhэн юм. Н. И. Еремеевэй даадаг хабсаргагшадай бригада тэрэ ажалаа сентябриин 5-да дүүргэхэбди гэжэ уялга абаhан байгаа. Бригадын гэшүүд оролдосотой бэрхээр ажаллажа, кран тодхохо хүдэлмэреэ хэдэн үдэрөөр урид дүүргээ.

(«Шэнэ Үдэ» газетэhээ).

ЭТЭГЭЭД РУПЕНДЭ ХАРЮУ

НОМОЙ ТАГ

«Монгол искусстватай уулзалга» (Искусство болон этнографи шэнжэлэгшын тэмдэглэл) гэhэн ном Владивосток хотодо оршодог Алас-Дурнын номой хэблэлээр hаяхан хэблэгдэн гараба. Авторынь — искусство шэнжэлдэг эрдэмтэн **Николай Владимирович Кочешков.** Н. В. Кочешковой нэрэ манай газетын уншагшадта танил болоhон. 1970—1971 онуудта монгол искусствын асуудалаар бэшэhэн эрдэмтын олон статья газетымнай хуудаhанда толилогдоhон байха. Ургажа ябаа залуу совет эрдэмтэн СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурнын филиалай Алас-Дурнын арадуудай түүхэ, археологи, этнографи шэнжэлдэг институтда хүдэлмэрилдэг юм. Тэндэ хүдэлхэдөө, Монголой искусстваар hонирхожо захалаа.

Тус ном соогоо автор монгол арадай гар урлалhаа эхилээд, хүгжэн мандаhан мүнөөдэрэй уран зураг, скульптура хүрэтэр шэнжэлhэн байна. Тиихын тула Н. В. Кочешков хоёр удаа Монголоор аяншалжа, айхабтар ехэ материал суглуулаа. hүүлээрнь тэдэнээ тон наринаар шэнжэлhэн, буряадуудай, хальмагуудай искусстватай сасуулбарилан хаража үзэhэн байха юм.

«Монгол искусстватай уулзалга» гэжэ ном хори нэгэн бүлэгтэй. Түрүүшын бүлэг «Американ профессор хэр зүб гээшэб?» гэжэ нэрлэгдэhэн. «hаяхан Роберт Рупенэй «Монгол арад улас» гэжэ ном гартамни ороо юм. Авторынь Монгол тухай асуудалаар томохон мэргэжэлтэ гэжэ США-да тоологдодог. Капиталисбэшэ замаар ороноо хүгжөөжэ байhан монгол арадай агууехэ амжалтые Рупен лажашье hаань буруугаар харуулха гэhэн зорюута hанаашалга баримталhан ном бэшээ.

Рупенэй баталhанай ёhоор, монголшууд хододоо хүн түрэлтэнэй, соёлой «гол замhаа хажуу тээ оршодог», эгээлэй зэрлиг нүүдэлшэд байhан, мүнөөшье тиимэ зандаа. Бутархай, бүлэг угсаатанhаа бүридэдэг, «нютаг» нютагайнгаа хэлэнэй илгааhаа боложо, бэе бэеэ ойлголсодоггүй монголнууд хэзээдэшье хуби заяанайнгаа эзэд байгаагүй, тэдэниие хоёр хүршэнэр — Росси Хитад хоёр лэ зонхилжо байгаа» гэжэ тус «мэргэжэлтэ» Монгол ороной бэеэ дааhан хүгжэлтые огто арсан батална»,— гэжэ автор түрүүшынгээ бүлэг соо бэшэнэ. Манай hанахада, дурсагдагша бүлэг дэмы оруулагдаагүй. Юуб гэхэдэ, удаадахи хорин бүлэг соогоо американ профессорэй «хамар сохин», ёhотойхон харюу эрдэмтэн үгөө. hэеы гэртэ мүндэлhэн урлалаа улам бүри hалбаруулан бадаруулжа, монголшууд үндэhэн соёлоо хүн түрэлтэнэй гүн ухаанай бүтээлнүүдэй хэмжээндэ хүргэжэ шадаа гэжэ автор тобойсо харуулаа бшуу. Тиихэдээ автор Роберт Рупентэй хооhоор арсалдана бэшэ, өөрынгөө hанамжые бодото жэшээгээр баримталан, буржуазна эрдэмтын хуурмаг үгэнүүдые балшыса элирүүлээ ха юм!

Тэрэ талаhаань абажа харабал, «Сүхэ-Баатарай талмай дээрэ», «hэеы гэр соо мүндэлhэн урлал», «Ядамсүрэнэйдэ айлшаар», «Шулууе амидыруулhан талын хүүхэн», «Хүдөөгэй гэрэл», «Морин хуур тухай» домог гэхэ мэтэ бүлэгүүд hонирхолтой.

Монгол искусствын бодото хүгжэлтые харуулhан зурагуудаар (иллюстрацяар) тус ном ехэ баян. Арадай уран хургые гэршэлэн, утаhаар угалза татаhан, логшоhон зүйлнүүдhээ эхилээд, мүнөөнэй монгол уран зураашадай, скульпторнуудай бүтээлнүүдhээ буулгабаринууд элбэгээр үгтөө.

Тиихэдэ уран зурааша **В. Герасименко** Н. В. Кочешковой номой гадар болон дотор хальhые монгол угалзын маягаар шэмэглэжэ, нюдэндэ урин болгожо шадаа.

Юрэдөө, аха дүү Монгол орон тухай hонирходог уншагшадта Алас-Дурнын эрдэмтын ном яhала туhатай байха гэжэ hанагдана.

Ц. ДОНДОГОН.

„Гастроном“ нээгдэхэнь

Ивалга тосхоной гол гудамжада хоёр дабхар шулуун байшан бодхоогдобо. Тэрэниие «Буркоопсоюзай» барилгын управлениин хүдэлмэришэд бариhан байгаа. Мүнөө тэрээн соохи элдэб түхеэрэлгэ, хэрэгсэлнүүд хэгдэжэ дүүрэхэ дүтэлөө. Тус байшангай дээдэ дабхартань эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмэй правлени байха юм. Доодо дабхартань «Гастроном» нээгдэхэ байна.

— Шэнэ магазин хадаа мүнөө сагай шэнжэтэй таарүү зохид байха зэргэтэй, — гэжэ Советскэ райпогой правлениин түрүүлэгшэ Юрий Данилович Васильев хэлэнэ. — Эндэ 6 хүн хүдэлхэ юм. Түргөөр гутадаг эдеэ хоолой зүйлнүүдые шэнэ зандань hэрюун газарта хадагалжа байха холодильнигууд табигдаха ёhотой. Тиигээд энэ hарын hүүлээр магазинаа бэлэн болгожо, хүн зондо юумэ наймаалжа эхилхэ hанаатайбди.

В. БАЛДАНОВ.

ОНСО ӨӨРЫН ШЭНЖЭТЭЙ

Уянгата үгүүлэл соогоо гү, али зүрхэ сэдьхэл дайрама шүлэг доторoo гараһан түрэһэн дайдаяа домоглон магтаһан зохёолшодые мэдэнэбди. Тиихэдэ уран зураашадшье түрэл нютагайнгаа, арад зонойнгоо түхэл шэнжые бодотоор харуулхые эрмэлзэдэг. Буряадай мэдээжэ зурааша Даши-Нима Дугаровай олонхи зураг орон нютагаа, арад зоноо түүрээн магтаһан удхатай.

Жэшээнь, «Түрэл нютагтаа» гэжэ зурагаа хоёр жэлэй туршада яаралгүйхэн зураһан намтартай. Хэды дахин түхэл маягыень шэнэлһэн, элдэб үнгын шэрэ хэрэглэһэн, тоогүй олон эскизүүдые хэжэ туршаһан байна. Һүүлдэнь автopaй хүсэл бэелүүлэгдэжэ, түрэл нютагайнь түхэл шэнжэ тобойн гараба. Шарабтар-улаан үнгэтэй хадануудые, ургы сэсэгээр бүрхөөгдэһэн тала дайдые гоёшоон харанабди. Онсо өөрын маягтайгаар бүтээхэһээ гадна, үнгэ бүриин шэрэ тон зүбөөр хэрэглэнэ.

Эхэ хүбүүн хоёрой уулзаһые автор тон наринаар, зүрхэ сэдьхэл уяруулмаар харуулна. Нилээд удаан уулзаагүй ябаһан эхэ хүбүүд хоёрой шарайе адаглан харахадаа, ээлүүдгүй бодолгото болонобди. Маяг хэлбэриин талаар юрэнхыше һаа, гэр бүлын байдалһаа нэгэ хэһэг ялас гэмэ хурсаар харуулагдана. Эсэгэнь тэдэ хоёртоо һаад хэхэгүй гэһэн түхэлтэйгөөр зурагданхай, тиигэбэшье баяртай гээшэнь аргагүй. Хүбүүгээ хүлеэжэ сүхэрһэн эхын хүдэлсэ, хараса бүхэн онсо илгаатай.

Мүнөө үеын хонишодой ажабайдалые гоё һайханаар, баян дэлгэрээр харуулһандань баясанабди.

Илангаяа «Басага үдэшэлгэн» гэһэн зурагынь һонирхолтой. Үнэхөөрөөшье буряад арадай ёһо заншалай угалзата гоё зүйлнүүдые ехэ шадамараар хэрэглэн байжа бүтээһэн, ёһото буряад лэ зураашын хэһэн ажал гэжэ хараһаар лэ ойлгонобди.

Манай буряад арад басагаяа хадамда үгэхэдөө, тэмээгээр үдэшэдэг заншалтай байһан. Тиигэбэ ябашье энэ зурагай урда һанаа амархан зогсохын аргагүй. Буряад арадайнгаа гүнзэгы һайхан заншалай нэгэ зүйлтэй танилсаха, үндэр наһатай баабай, төөдэйнэрэйнгөө абажа ябаһан гуримые мэдэхэ аргатай болонобди. Мүнөө сагта тохёолдодоггүй зүйл зураашье һаань, иимэрхүү темые бодотоор харуулжа шадаһандань баясамаар.

Энэ зурагынь гансашье Буряадай бэшэ, мүн оронойнмай уран зурагай алтан жасада оролсопон алдартай. Мүнөө тэрэнь Москвагай А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ уран зурагай музейдэ байдаг.

Хаанта засагай үедэ доромжолуулжа ябаһан буряад басаганай түхэл шэнжые эли тодоор харуулхын тула уран биирэтэн нилээд удаан хүдэлһэн байна. Буряад нютагуудаар саг үргэлжэ ябаһан, үндэр наһатайшуултай хөөрэлдэһэн, урдань гэр доторoo хэрэглэдэг эд барааһаа эхилээд, эхэнэр хүнэй хубсаһа хунар хүрэтэрнь хараһан байха юм.

Ушар тиимэһээ Буряадай искусство ба литературын хоёрдохи декадын үедэ энэ зурагыень москвагайхид халуунаар һайшаагаа һэн.

«Буряадай басагад» гэжэ удаадахи бүтээлынь дээрэ дурсагдаһан зурагайнь үргэлжэлэл болоно. Хэрбээ «Басага үдэшэлгэ» гэжэ зурагтаа урданай буряад басаганай зоболонтой байдалые, өөрынгөө дураар хадамда гараха эрхэгүй ябаһые харуулхые оролдоо һаа, харин удаадахи зурагта мүнөө сагай буряад басаганай гэрэлтэ һайхан хуби заяа, түхэл шэнжые онсо тэмдэглэн зураглана.

Баян талын эзэд болоһон буряад басагадай образ тодо хурсаар харуулхын тула автор уран зурагай арга боломжонуудые тон зүбөөр хэрэглэнэ. Үзэсхэлэнтэ гоё байгаалиин һайхан талые элдэб үнгын шэрэ хэрэглэн байжа зураһые оролдоно.

Заха хизааргүй нэмжээ үргэн тала, саһа бордоһо хиидхүүлһэн янгинама хүйтэндэ бээрэжэ даарахагүй ажалша бэрхэ хонишон. Иимэ һэн «Шэмэрүүн хизаар» гэһэн зурагайнь шэнжэ. Шэхэ, хасар хүлдөөмэ хүйтэншье һаа, байгаалиин зэрлиг ааша хүнэй зориг эрмэлзэлые хухалха шадалгүй гэһэн удхатай.

Сэхыень хэлэхэдэ, Д-Н. Дугаровай зураһан олонхи зурагууд гансашье Буряад ороной түхэл шарайе тодо хурсаар элирүүлнэ бэшэ, мүнөө сагай хүнүүдэй образ шэмэглэн харуулна. Һаалишад ба малшад, хонишод ба таряашад, тэдэнэй арюун һайхан ажал хэрэг — иимэл даа уран зураашын гол темэ.

Буряад драмын театрта ороол һаатнай, фойень хоймор хана талаһаа буряад совет литературын үндэһэ һуури табигшадай нэгэн Х. Н. Намсараев урдаһаатнай илдам даруухантар энеэбхилэн шэртэхэ. Амиды мэндэ ябахадаа тон лэ иимэрхүүгээр энеэбхилэгшэ бэлэй. Теэд энэмнай амиды зохёолшын бэшэ, «Үүрэй толон» гэһэн мэдээжэ романай авторай дүрэ ха юм. Костюмаа сэлинхэй, галстук зүүһэн, энеэбхилэд гэһэн энэ үбгэжөөлэй урда зогсоходоо, аялдар зөөлэн абари зантай Должод басаганай, ажабайдалай шуургые гаталжа гараһан Цыремпил хүбүүнэй шэнжэ түхэлые, зүрхэ сэдьхэлэйнь гуниг зоболонгые яһала бодотоор, ямаршье хүнэй уярмаар бэшэжэ гайхуулһан зохёолшонтой хөөрэлдэжэ байһан шэнги.

Амиды классигтай уулзааб гэжэ этигэмээр зурахын тула тэнсэлгүй ехэ ажал, бэлиг шадабари, нэтэрүү шанга оролдолго хэрэгтэй ха юм. Энэмнай фото-зураг бэшэ, уран зураашын бүтээл гээшэ.

Теэд авторынь хэн бэ? «Даши-Нима Дугаровһаа ондоо хэн байха һэм» гэжэ хүн бүхэн харюусаха.

Иимэ юрэнхы харюу шагнахадаа, Д-Н. Дугаров республика доторoo үнинэй мэдээжэ болоһон гэжэ ойлгонобди. Бүтээл бүхэниинь уран зураашада алдар соло асардаггүй аабза. Тиигэхын тула нилээдгүй удаан ажаллаха, хэжэ байһан зурагайнгаа маяг шэнжые хэдэ дахин хубилгаха, һайн гэжэ һанаһан зүйлнүүдэйнгээ нэгые шэлэжэ абаха ушартай бшуу. Тиигээгүй һаа, ямаршье бүтээл онсо өөрын нюургүй, нэгэл тиимэ бүүдэгэр шэнжэтэй болодог.

Хоца Намсараевай дүрые Поликарповтай хамта бүтээһэн байна. Энэнь горитойхон амжалта гээшэ. Буряадаймнай уран зураашад зохёолшын дүрые урданьшье зурахые эрмэлзэһэн юм. Теэд хабархаха шадалгүй гү, али зохёолшын образые бодотоор харуулжа бираагүйһөө абяагүй ябаһан гэхэ. Дүрсэлмэл зурагууд хүнгэн маягай график бэшэ бшуу. Тиимэһээ Д-Н. Дугаров уран биирээ шэрэ бүхэн руу түлхеэгүй, үнгэ зүһэнэй угалзануудые ехэ наринаар хэрэглэһэн байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Д-Н. Дугаров буряад арадай ажабайдалай гурбан шатые харуулһан (триптих) үлхөө зурагууд дээрэ хүдэлжэ байна. Буряад арадай урданай байдалые харуулһан зурагуудайнь нэгэдэхи хуби хэгдээд, Улаан-Үдын Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейдэ болоһон республиканска, мүн Владивостогто үнгэргэгдэһэн зональна выставкэдэ табигдаһан, шэнжэлэгшэ болон харагшадай һайшаалда хүртэһэн юм. Харин 1969 оной һүүл багта манай Улаан-Үдэдэ болоһон «Совет Алас-Дурна зүг» гэжэ уран зурагай зональна выставкэдэ табигдаһан үлхөө зурагуудайнь хоёрдохи хуби хүн зоной анхарал татаһан, магтаал һайшаалда хүртэһэн байха. В. И. Ленинэй зуун наһанай алдарта ойдо зорюулжа хэһэн тэрэ гурбан зурагаа «Совет засагай түлөө» гэжэ нэрлэһэн юм.

Гэхэтэй хамта, Д.-Н. Дугаров ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Улаан-Үдээ шэмэглэн гоёолсохо хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа байдаг. Уран зураашын хэһэн юумэ ехэ, бүхы бүтээлнүүд тухайдань бэшэхын аргагүй. Харин саашадаа бүришье гоё зурагуудые угалзатуулан бүтээхэнь мэдээжэ.

М. ОСОДОЕВ.

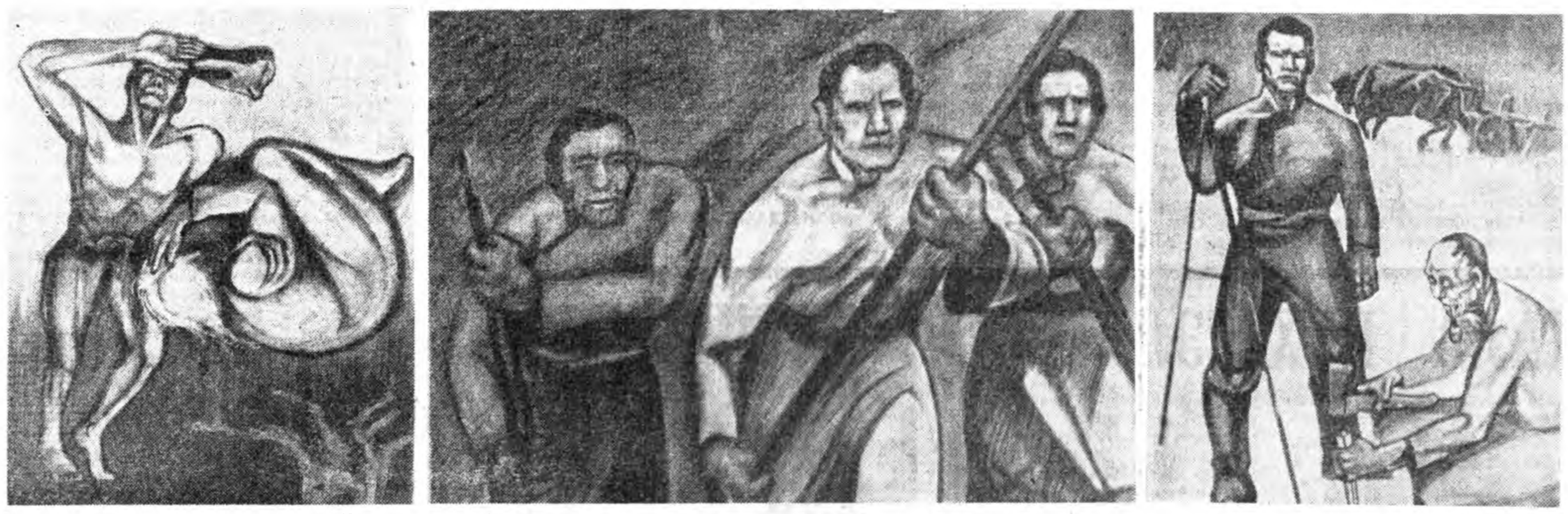

Уран зурааша Д-Н. ДУГАРОВАЙ «Совет засагай түлөө» гэжэ үлхөө зураг. Хоёрдохи хубинь.

ФУТБОЛ

ЭРХИМЛЭГ... 54 ОЧКОТО...

Байгша оной сентябриин 5-да Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын городуудай стадионууд дээрэ «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг футболистнуудай дунда ээлжээтэ наадан үнгэргэгдэһэн байна. Мүрысөөнэй дүн хаража үзэхэдэ, энэ үдэр өөрынгөө стадион дээрэ наадаһан футболистнуудай олонхидынь шүүжэ гараһан байна. Эндэ айлшалһан гансал хоёр команда талмайн эзэдые шүүжэ гараа. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, Семипалатинскын «Спартак» Целиноградай «Динамо» бүлгэмэй футболистнуудые 2:1. манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд Новокузнецкын «Металлургые» 1:0 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байха юм. Тиигэжэ «Спартак» командын футболистнууд мүрысөөнэй таблицада түрүүлһээр түрүүлбэ гээшэ. Мүнөөдөө хоёрдохи һууридa гараад ябаһан Красноярскын «Автомобилист» команда эдэнэртэ айлшаар ерэһэн Шэтын футболистнуудые 1:0 тоотойгоор шүүгээд табиба. Гурбадахи һууридa түригдэһэн Хабаровскын футболистнууд Омскын «Иртыш» командада айлшалхадаа, талмайн эзэдтэ 3:1 гэһэн тоотойгоор шүүгдэшэһэн байха юм.

Хэдэн наадаяа өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэжэ эхилһэн Томскын «Томлес» команда ... түгэлдэрөөр наадан бүхэн... гэргэжэ, дахинаа урагша... жа захалба. Эдэнэр айлша... һэн «Сахалинай» футбол... дые 3:1 тоотойгоор шүү... бяа. Ээлжээтэ наадаяа ... «Аэрофлот» командатай ... һэн Благовещенскын «А... футболистнууд 90 минут... да наадабашье, амжалта ... гүй, 0:0 тоотойгоор тэнсэһ... на. Манай «Сэлэнгэ» «Ме... гые» шүүһэнэйнгээ ашаар ... хоёр һуури урагшаа ... Тиигэжэ дүн хамтадань 44 ... той болоо. Мүн «Амурай» ... листнууд иимэ очкотой... сохижо оруулһан бүмбэгэ... гоор манай футболистну... гараба. Гэдэргээ нэгэ һуу... ригдэһэн Владивосто... командын футболистнууд. Н... бирскын «Дзержинец» ком... стадион дээрэ наадаха... майн эзэдтэ 2:1 гэһэн тоо... шүүгдэһэн байна.

28-дахи наадананай ... али командын түрүү һуур... жэ ябаһан тухай мүрысө... лица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ
1. «Спартак» Семип.	28	16	6	6	43—25+18
2. «Автомобилист» Кр.	28	16	4	8	52—24+28
3. СКА Хабаровск	28	14	9	5	27—17+10
4. «Томлес» Томск	27	14	8	5	30—16+14
5. «Иртыш» Омск	27	13	7	7	33—22+11
6. «Амур» Благ.	27	11	11	5	27—15+12
7. «Сэлэнгэ» У-Үдэ	27	11	11	5	29—18+11
8. СКА Шэтэ	27	12	6	9	28—19+9
9. «Луч» Владивост.	28	10	12	6	28—22+6
10. «Восток» У-Камен.	28	9	11	8	22—20+2
11. «Динамо» Целин.	28	9	8	11	27—38—11
12. «Старт» Ангарск	27	8	10	9	19—18+1
13. «Сахалин» Ю-Сах.	28	8	10	10	19—30—11
14. «Аэрофлот» Эрхүү	28	9	6	13	19—33—14
15. «Динамо» Барнаул	28	8	7	13	33—36—3
16. «Дзержинец» Н-Сиб.	27	8	5	14	22—31—9
17. «Трактор» Павл.	28	5	11	12	25—30—5
18. «Металлург» Н-Кузн.	28	5	10	13	22—40—18
19. «Зауралец» Курган	27	4	10	13	20—41—21
20. «Вулкан» П-Камч.	28	0	10	18	11—40—29

Манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд ээлжээтэ ... Барнаулай «Динамо» командын стадион дээрэ мүнөөдэр үнгэргэх...

Т. БАДМ...

ТҮРҮҮ КОМАНДАДА—ША...

«Труд» бүлгэмэй спортсменүүдэй хоорондо облпрофсоведэй түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөн июнь һараһаа эхилжэ үнгэргэгдэжэ байнхай. Баскетболоор болоһон мүрысөөн зургаан хуби болгогдожо хубаараад үнгэргэгдэһэн юм. Мүрысөөндэ городой, Кабанскын, Баргажанай, Сэлэнгын, Хэжэнгын, ...райн спортсменүүд хаб... саа. Нааданай түрүүшын ... гануудта шүүжэ гараһ... манда хоёрдохи уулза... түгэсхэлэй наада үнгэр... лоһон байгаа. Һаяхан түг... лэй наадан үнгэргэгдэжэ... рээндэ эхэнэрнүүдэй гурб... эрэшүүлэй табан команд... баадаһан байна.

Эрэшүүлэй дундаһаа Ула... Үдын ТЭЦ-эй команда ... мээр наадажа, түрүү һуури ... лээ. Удаадахи хоёр һуу... дые «Теплоприбор», Га... Нуурай нүүрһэшэдэй ком... нууд эзэлһэн байна. Э... нүүд соoһoo «Теплопри... Галуута-Нуурай нүүрһ... Хүртэйн леспромхозой ... данууд шалгараа. Хоёр һа... үлүү саг соо үнгэргэгдэһэ... рысөөндэ түрүү һуури эзэ... командануудта дамжу... шан, грамотанууд барюула...

В. БЕЛОБОРОДОВ,
«Труд» бүлгэмэй инстр...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Партийна организацинуудай тоосоото-һунгуулиин суглаанууд» гэһэн түрүү бэшэг. «Октябриин һайндэрые угтуулан» гэһэн ниитэ гаршаг доро информацинууд. «Автомобильнуудые дүүрэн хүсөөрнь хүдэлгэхэ» — шалгалтын бригадын материал. Совет орон доторнай.

Хоёрдохи хуудаһанда: арадай хинагшадай ажал хүдэлмэри тухай хөөрэһэн түсхай хуудаһан.

Гурбадахи хуудаһанда: «Бэлиг шадабари ба арадай урма зоригжол» гэһэн корреспонденци. Хилын саанахи байдал.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонинууд. Соносхолнууд.

ЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА. МОСКВА ХАРУУЛНА: 14.00 — орон доторхи һонин. 14.05 — үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүд. 14.20 — «Зарница над Бугом» гэһэн һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 14.50 — Мурманскын худалдаа наймаанай портын хүдэлмэридэ зорюулагдаһан дамжуулга. 15.20 — концерт. 16.10 — «Четверо из вагона» гэһэн уран һайханай телевизионно фильм. 17.40 — орон доторхи һонин. 18.00 — Александровай нэрэмжэтэ Улаан тугта Совет Армиин дуу, хатарай ансамблиин концерт. 19.00 — спортын панорама. 19.50 — «Вся королевская рать» гэһэн олон серитэй уран һайханай телевизионно фильмын хоёрдохи серинь дамжуулагдаха.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 21.00 — телепанорама. 21.20 — «Хүдөөгэй час» гэһэн дамжуулга. 22.00 — «Дом и хозяин» гэһэн уран һайханай фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА: 15.00 — «Красные альпинисты» гэһэн ГДР-эй уран һайханай телевизионно фильмын 9, 10, 11, 12, 13-дахи серинүүдынь харуулагдаха.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, Прибайкалиин, Хориин, Хэжэнгын, Загарайн, Яруунын аймагуудта саг зуурын бороо орохо. Баруун хойто зүгһөө һулашагаар һалхилха. Хойто аймагуудта 2 градус хүйтэнһээ 3 градус хүрэтэр дулаан, үдэрынь 14—19, бусад нютагуудта 4—9 градус дулаан байха.

УЛАСХООРОНДЫН СОЦИАЛИС ХАНИ ХОЛБООН

ПРАГА. (ТАСС). Уласхоорондын социалис хани холбооной ашаг туһань 1963 ондо анхан байгуулагдаһан социалис оронуудай элшэ хүсэнэй «Мир» гэжэ нэгэдхэмэл системын, тэрэнэй түсэбэй диспетчерскэ эмхиин ажал ябуулга дээрэһээ үдэр бүри харагдана гэжэ «Новины заграничниго обходу» газетэ бэшэнэ. Европын долоон гүрэнэй, СЭВ-эй гэшүүдэй — НРБ-гэй, ЧССР-эй, ВНР-эй, ГДР-эй, ПНР-эй, СССР-эй, СРР-эй элшэ хүсэнэй нэгэдхэмэл системэ В. И. Ленинэй суртал бодолой, тэрэнэй ГОЭЛРО-гой түсэбэй, коммунис общественный материальна үндэһэ һуури байгуулгатай агуу багшын холбодог байһан электрификаци тухай һургаалайнь бодото бэелэл болоно. Шэнэ электростанцинуудые, дамжуулгын шэнэ лининүүдые бариха тухай дурдагдахаһаа гадна, мүн үйлэдбэрилтын хүсэ хэлбэришэгүй хүгжөөхэ, эрдэм болон техникын оньһожоруулгын, автоматизациин шэнэ туйлалтануудые хэрэглэхын тула зарим оронуудай арадай ажахые электрын элшэ хүсөөр бүрин хангаха тухай хэлэгдэнэ.

«Мир» системын гэшүүдэй мэдэлдэ байдаг элшэ хүсэн һүүлэй долоон жэлэй турша соо хоёр дахин нэмэжэ, мүнөө 51 миллион киловатт болонхой. Үйлэдбэрилэгдэдэг электрын элшэ хүсэнэй ниитэ хэмжээн найман зуун миллиард киловатт-час гэхэ гү, али Европын экономическа нэгэдэлтэ оронуудтахиһаа һураггүй ехэ байна.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО

ИНДИРА ГАНДИ ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ДЕЙЛИ. (ТАСС). Эб найрамдал, хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай энэдхэг-совет договор манай орон дотор хаа хаанагүй халуунаар дэмжэгдэв гэжэ Индиин премьер-министр Индира Ганди Раджоури хотодо (Джамму ба Кашмир штат) олоной митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ гээд ПТИ агентство дамжуулна.

Энэ договор баталхадаа, ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй гэдэг политикаһаа Инди арсаа гэһэн ушартай бэшэ юм гэжэ Индира Ганди тэмдэглэлээ. Бүхы оронуудтай хани ёһоной харилсаатай байхые хүсэнэбди гэжэ Индира Ганди мэдүүлбэ.

Орон доторхи дотоодын политическэ байдалай асуудалнууд тушаа тогтохо зуураа, премьер-министр иигэжэ онсолон тэмдэглэбэ: бэеэ даанги байдалтай болоһон сагһаа хойшо общественный социально-экономическа байдалай бүхы һалбаринуудта горитой амжалтанууд туйлагданхай, тиигэбэшье саашадаа үшөөл ехэ юумэн хэгдэхэ зэргэтэй байна.

Латиин Америкын оронуудай эрилтэ

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). Латиин Америкын оронууд импортдэ США-гай правительствын тохоһон 10 процентын алба гайлине дары болюулгаха гэжэ оролдоно, мүн хүгжэжэ байгаа оронуудта үзүүлэгдэхэ туһаламжаяа хороохо тухай президент Никсонэй шиидхэбэри хубилгаха эрилтэ табина. Эндэ болоод тараһан, Латиин Америкын түсхай координационно комиссиин онсо сессиин баталан абаһан «Латиин Америкын манифест» дотор энээн тухай хэлэгдэнэ.

Дайнай ябуулга улам үргэдхэгдэнэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Индохитадтахи дайнайнгаа ябуулгануудые США улам үргэдхэжэ байна. Сентябриин 6-най туршада американ «В-52» гэжэ бомбардировщигууд Урда Вьетнамай Кхесань нютагта агаарай 18 добтолго хэжэ, 500 тонно бомбонуудые хаяа гээд АП агентство мэдээсэбэ.

США-гай ВВС-эй тактическа бомбардировщигууд демилитаризованно зоные бомбодожо үргэжэлһөөр. Тэрэ зонын нютагуудые ехэ буунуудаар буудалгада Тонкинска булан дотор байдаг американ сэрэгэй онгосонууд мүн лэ хабаадаа.

Сайгонһоо ЮПИ агентствын дамжуулһан мэдээсэлһээ харахада, Урда Вьетнамдахи сэрэгүүдэй ябуулгануудта хабаадалгаяа США баһал үргэдхэжэ байнхай.

Ээрхэг түримхэй политикын зэбсэг

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США өөрынгөө гадаадын политикын шухала онол аргада тоолон, гадаадын гүрэнүүдтэ үзүүлдэг сэрэгэй туһаламжынгаа хэмжээе жэл бүри улам ехэ болгоно. Сэрэгэй туһаламжа тухай асуудалаар хаамал зүблөөнэй нюуса стенограмма эндэ хэлэгдэһые гэршэлнэ. Мүнгэ һомололгын асуудал шиидхэдэг түлөөлэгшэдэй палатын комисси байгша оной март соо тиимэ зүблөө үнгэргэһэн байгаа.

Комиссиин зүблөөнүүд дээрэ обороны министр М. Лэйрд, штабуудай начальнигуудай комитедэй түрүүлэгшэ Т. Мурер ба правительствын бусад түлөөлэгшэд үгэ хэлэһэн юм ха.

«Гадаадын гүрэнүүдтэ сэрэгэй туһаламжа үзүүлдэг, буу зэбсэгүүдые худалдадаг ябадал — ороной аюулгүй байдалай, манай гадаадын политикын имагтал шухала хоёр арга болоно» гэжэ обороны министр Лэйрд тиихэдэ хэлэһэн юм гэнэ.

Сэрэгэй бүхы туһаламжын 89 процентыень Урда Корей, Камбоджо, Тайвань, Греци, Турци, Иордани ба Индонези абадаг байна.

Энэ список соо Израиль онсо һуури эзэлнэ. Лэйрдын мэдэрһэнэй ёһоор, Израиль хадаа американ сэрэгэй «туһаламжын» уг зорилгые тодорхойгоор бэелүүлгын «эрхим жэшээ болоно».

Дипломуудтай ажалгүйшүүл

ЛОНДОН. (ТАСС). Саашадаашье промышленностьда, научна шэнжэлтын эмхинүүдтэ ажалладаг болохоор найдаха ёһогүйт гэжэ Англиин хэдэн олон мянган дипломуудтай ажалгүйшүүлдэ, дээдэ һургуулинуудые сэээдүйдэ дүүргэхээ байгшадта вуз дүүргэгшэдые хубаадаг саг үргэлжын комитет уридшалан һануулба.

Американ сэрэгшэдэй харата шэнэ ябуулга

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американ самолёдууд демилитаризованно зоноһоо хойгуур 51 милидэ байдаг райондохи Вьетнамай Демократическа Республикын газар дайдые добтолбо. Сайгондохи американ сэрэгэй командованиие түлөөлэгшэдэй мэдүүлгые баримта болгон, энээн тухайда информационно агентствэнүүд Сайгонһоо мэдээсэв.

Ажалшад эрид буруушаана

ДУБЛИН. ТАСС-ай корр. Ю. Устименко иигэжэ дамжуулба: Дотоодын хархис этэгээдүүдтэ, Англиин эзэмдэлгын сэрэгүүдэй зэрлиг аашануудта эсэргүү тэмсэл дараха һэдэлгэтэйгээр Ольстерой юнионис правительствын хараалһан «онсо эрхэ түлөөлэлгэнүүд тухай хуулиие» буруушаан, сентябриин 6-да Хойто Ирландиин промышленна хэдэ хэдэн предприятинуудай хүдэлмэришэд ба һургуулинуудай һурагшад олоороо буһалгааба.

Энэ неделиин турша соо үргэлжэлхэ буруушаалгын жагсаалнууд Лондондерриин графствада эхилээ. Англиин эзэмдэхы армиин подразделенинүүдэй байһан казармануудые, полициин участогуудые хүреэлэн жагсалга ба митингнүүд эмхидхэгдэнэ.

Хойто Ирландиин улад зон засагаархидай мүрдэлгэ хэһээлгые эрид шанга эсэргүүсэлтээр угтаа. Англиин патрульнуудые буудана. Белфастда, Лондондерридэ, Ньюридэ, бусад городуудта гал түймэр залирнагүй.

Хойто Ирландиин парламентын гэшүүн Остин Карри гэгшын ирландска редиогоор мэдүүлһэнэй ёһоор. «Хойто Ирландида граждан дайн болохын туйлда хүрэнхэй». Нэгэдэмэл королевствын энэ хубидахи онсо шахардуу байдалай түлөө харюусалгые, шуһанай адхаралгын түлөө гэм зэмые Англиин правительство дааха. Ороной хойто зүгтэхи мүнөөнэй хёмороото байдал «Английска империализмын политикаһаа уг унгитай» гэжэ Ирландиин компарти мэдүүлнэ.

ЛАОСТО ЭСЭРГҮҮ ЭЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ШЭНЭ ДОБТОЛГО

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Урда Вьетнамай сэрэгүүд американ авиациин зүгһөө ехээр дэмжэгдэн, Лаосой газар руу дахинаа добтолон оробо. Энэ ябуулгада Сайгоной засагаархидай 20 мянга гаран солдадууд хабаадана. «Вашингтон пост» газетын элирхэйлһэнэй ёһоор, «Американ һүрэг олон вертолёдууд ба бронемашинанууд хилэһээ сааша 8 миль нэбтэрэн ороо». Кхесаниин бааза добтолгынь гол пункт болоно.

Холбоото Штадуудай сэрэгүүд энэ ябуулгые ара талаһаань мүн лэ дэмжэнэ. США-гай 101-дэхи агаарай-десантна дивизиин 2 мянга шахуу солдадууд Урда Вьетнамай сэрэгэй баазанууд худар, дайнай ябуулгада хабаадахын тула тэндэһээ гаргагдаһан сэрэгүүдэй орондо абаашагдаа.

Грециин түрмэнүүдтэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС. Афинада, Грециин бусад городуудта хүнүүдые сүүдлэн мүрдэлтэ таһалгаряагүй үргэлжэлжэ байнхай. Сэрэгэй онсо трибуналда түр зуура хаража үзэһэнэй һүүлээр приговор бэлэн болодог байна. Сохихо наншаха, элдэблэхэ, доромжолхо, барижа тушааха ба полициин зүгһөө гэрдэхэ мүрдэхэ ябадалнууд — Грециин тагнуулай эмхиин хэрэглэдэг гол онол арга болоно. Грецидэ политическэ хэрэгээр хаагдаһан олохон хүнүүд сүүдгүйгөөр, мүрдэлгэгүйгөөр түрмэ шоронгуудта һуулгагданхай гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетын Афинадахи корреспондент А. Френдли бэшэнэ.

„Хүдэлмэреэр хангаха эрилтэ табинабди“

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Ажалай үдэртэ» зорюулагдажа, сентябриин 6-да Нью-Йоркын түбэй парк соо зарлагдаһан митинг дээрэ үгэ хэлэгшэд «Хүдэлмэреэр хангаха эрилтэ табинабди» гэбэд. Энэ митинг «Хүдэлмэреэр хангуулхын түлөө тэмсэхэ комитедээр», «Урда зүгтэхи христиан хүтэлбэрилэгшэдэй конференцеэр», бусад ниитын, профсоюзна, дайн сэрэг буруушаадаг организацинуудаар эмхидхэгдээ.

Харша түсэбүүд

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Салин хүлһэ, юумэнэй сэн ахир хэмдэнь үлөөлтын хоёрдохи шатын — долларые абархын тула президент Никсонэй соносхоһон онсо программын гол хубиин түсэбүүд Вашингтондохи засагай кабинедүүд дотор нюуса оршон байдалда тодорхойлон хараалагдана. «Вашингтон Ивнинг стар» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, президентын дэргэдэхи экономическа соведэй гэшүүн Г. Стейен түрүүтэй түсхай бүлэг тиимэ түсэбые Никсонэй даалгабаряар табижа байна.

США-гай олон миллион ажалшадай байдалда ехэ хохидол ушаруулһан энэ хэмжээ ябуулга 90 хоногой туршада хараалагдаһан, «саг зуурын хэмжээн» гэгдэжэ американ арадта мэдээсэгдэһэн байгаа. Тэрэнэй хоёрдохи шатын түсэбүүдые профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэлэнгүйгөөр караалжа байһаниинь арад зондо харша энэ хэмжээгээ болзоргүйгөөр һунааха гэжэ США-гай правительствын һанаашалһые гэршэлнэ.

ХАНИ ЁҺООР АЙЛШАЛБА

Монголой Арадай Респуб... Дархан хотын коммунальна ... хын управлениин деле... Улаан-Үдэ хото айлшаар е... һаяхан бусаба. Аха дүү ... ерэһэн айлшад республик... ниислэл хотын коммунальн... хын предприятинуудай ... дэлмэритэйнь танилсаһан, ... дүршэлыень халан абаһан ... Дарханай горкомхозой ... ниин начальник Рэтэрийн ... вий тус делегациие хүтэлб... ерээ. Уһанай канализаци... һагай начальник Гомбожавы... хезодов, главна инженер ... дын Болд, электротехник ... яндоржийн Баяртогтох ... циин бүридэлдэ ороно.

Манай республика айл... тэдэнэр шэлэй заводто ... лээр хэһэн зүйлнүүдые һ... хараа. Улаан-Үдэ хотын ... газарнуудтай танилсажа, ... дан болон Эсэгэ ороноо ... гын Агууехэ дайнда хабаад... шадай хүшөөгэй дэргэдэ ... табяа.

Монголһоо ерэһэн түлө... ажалшадай депутадуудай ... ской Соведэй хүтэлбэрилэгш... уулзажа, хөөрэлдэһэн байна.

Д. КОЛМАКО...

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—... 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, ... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.